

از این مجلس بگذرد و عامه ملت از او استفاده کنند و راحت باشند یعنی تا کارگر بنیه دارد و قوی است کارفرما از او استفاده نکند و همین که ضعیف شود دید از دست او کار بر نمی آید خدای نخواستہ مثل عوامل کاری او را بخورند یا دور بیاورند از دید خود این طور نیست باید جامعه قدر خدمات آنها را بشناسد و وقتیکه پیر شدند و کار از دست آنها بر نمی آید یک حقوقی بدهد که از گرسنگی نمی روند.

حالا آمدیم در مسئله مستخدمین شما که تکلیف می فرمائید خلاف نکنند و دزدی نکنند خیانت نکنند و از راههای غیر مشروع استفاده نکنند یا مجازاتهایی که در ماده قبل برای آنها تهیه فرموده اید با همه این صحیح درستی و اخلاق سی سال در این مملکت زحمت بکشند خدمت بکنند آنوقت آیا حق باو نمی دهید که بگوید می خواهم راحت بکنم.

هم چنین کسی که شصت سال داشته باشد اگر ده سال خدمت کرده باشد این حق را دارد بملاوه ماده بعد را ملاحظه بفرمائید که نسبت بمدت خدمت حقوق تقاعد داده می شود.

یعنی یک شصتم حد متوسط حقوق سه ساله اخیر ضرب در مدت خدمت اومی شود

یعنی اگر کسی ده سال خدمت کرده باشد و حقوق تقاعد نخواهد باندازه ده سال حقوق تقاعد باو می دهند و اگر سی سال خدمت کرده باشد باندازه سی سال پس بهر باندازه که برای جامعه زحمت کشیده باشند بهمان نسبت حقوق تقاعد بآنها داده می شود و اگر حقوق تقاعد برای کارکنان معین نشود هیچوقت منتظر نباشید که مردم در فکر درستی صحت بیفتند.

وقتی آتیه و زمان پیری و شکستگی یک مستخدمی را تأمین نکنید او دیگر بهیچ دلخوشی باید برای شما کار کند همیشه خواهد گفت تا قوت جوانی من هست مرا بکار و امی دارند و همین که پیر شدم مرا از بکار باز می دارید پس باید از حالا در فکر پیری باشیم.

بنابر این از راه غیر مشروع هم استفاده می کنند که زمان پیری خود را تأمین کنند این است که این ماده برای حق شناسی از خدمات مستخدمین پیشنهاد شده است و گمان می کنم این یگانگانه ماده است که مستخدمین را ترغیب بدرس و ورستی می کند و همین می کند که اگر درستی بخرج دادند و با صحت و خدمت کردند پاداش آنها خواهد رسید و در پیری پریشان نخواهند ماند این که می فرمایند باید حمایت از ضعیف و فقرا بشود

جواب عرض می کنم اینجا گفتگوی کار

کردن است هر کس کار کرد فلان قدر اجرت می گردد.

اینجا دیگر راجع بقراء و ضعفا نیست ما کار می خواهیم در مورد دیگر هم حتی - الامکان سعی کرده ایم که نفوذهای شخصی توصیه ها بستگی ها، از میان برود و امتیاز فصلی منافع اعتبار باشد و برای دولت هیچ فرق ندارد مستخدمینش هر کس بخواهد باشد و فقط از برای پاس خدمات باید بآنها حقوق داده شود.

مدرس - بنده هم اجازه خواسته بودم

رئیس - مخالفتی؟
مدرس - خیر موافقم.

رئیس - آقای دست غیب چطور؟
حاج سید محمد باقر دست غیب - خیر مخالفم.

حاج سید محمد باقر - بنده این طور گمان می کنم که فرمایشات شاهزاده سلیمان میرزا را از موضوع خارج بود.

موضوع مذاکره کارگر و مالک نیست موضوع مستخدم دولت است.

البته کاملاً فرمایش ایشان را تصدیق دارم که باید کارگر و رعایا را اعانت کرد و باید یک مجامعی تهیه کرد که فقرا از گرسنگی نمی روند البته این مسئله بجای خودش خیلی خوب و بآن دلیل و منطقی که فرمودند صحیح است

ولی فرمایش آقای سلطان العلماء بود که این مستخدمین که کار کرده اند دولت باید بآنها حقوق تقاعد بدهد و قسم اند، یکی آنستکه هفتاد سال از عمرش

گذشته و خدمت هم کرده ولی چیزی ندارد البته دولت باید بآنها پاداش بدهد و یکی هم خدمت کرده و پس از مدت خدمت داراست اگر بآنها حقوق بدهد بقراء ظلم شده است.

بنده عرض می کنم پاداش منحصر بحقوق دادن نیست چیزهای دیگری هم هست که می شود او مثلاً کسیکه هفتاد سال خدمت کرده برای اینکه دولت از او قدردانی کند ممکن است یک امتیازی باو بدهند و یک تشریفات و ترغیباتی از او بکنند.

ولی کسیکه چیزی ندارد درباره او دولت حقوقی معین کند خیلی خوب است ولی راجع بقسمت اول می تواند بگوید آقای فلان آقای اشراف، آقای پولدار، آقای ملاک شما می توانید از این حق گذشت کنید و باو چیزی ندهد.

رئیس - مذاکرات کافی است دو فقره پیشنهاد رسیده است قرائت می شود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم در شرط دوم

ماده (۲۸) در اشخاص شصت سال حداقل خدمت بیست سال با پانزده سال قید

شود.

سید فاضل کاشانی
پیشنهاد می نمایم در ماده ۲۸ بجای (اگر مایل باشند) این طور نوشته شود (مایل باشند)

سیدالمحققین
رئیس - بقیه مذاکرات می ماند برای جلسه بعد.

جلسه آتیه روز سه شنبه دستور هم موضوع شهریه ها خواهد بود. آقای ممتد - التجار.

(اجازه)

ممتد التجار - بنده راجع بحکلیه اوضاع مملکت خاصه راجع بوضع آذربایجان عریضی داشتم می خواستم بعرض برسانم ولی چون وقت گذشته اگر اجازه می دهید در جلسه آتیه عرض کنم.

رئیس - مخالفی نیست
د اظهاری نشد

در جلسه آتیه اظهار بفرمائید.
مجلس یک ربع ساعت بعد از

ظهر ختم شد.
موتن الملک

جلسه یکصد و هیجدهم
صورت مشروح مجلس یوم سه
شنبه دوم اسد ۱۰۳۱ مطابق
۲۹ ذی قعدة الحرام ۱۳۴۰

مجلس تقریباً یکساعت قبل از ظهر بریاست آقای موتن الملک تشکیل گردید صورت مجلس سوم ۵ شنبه ۲۹ سرطان را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - گویا ملاحظاتی نسبت بصورت جلسه نباشد
گفته شد خیر

رئیس - صورت جلسه تصویب شد خاطر آقایان مسبوق است که سابق از طرف دولت کتابچه راجع بمستمریات بمجلس فرستاده شده بود آن کتابچه بکمیسیون بودجه مراجعه شد و کمیسیون هم در جلسات

عده دیده مذاکرات زیادی در آن خصوص نموده اخیراً از طرف دولت لایحه جدید رسیده و تقاضا شده است که ششصد و هشتاد هزار تومان بدولت اعتبار داده شود که مستمریات امساله را موافق سنوات ماضیه بپردازند این لایحه مراجعه می شود بکمیسیون بودجه راپورتی که در کمیسیون داده می شود در جلسات بعد مطرح مذاکره خواهد شد بالفعل مسئله شهریه ها جزو دستورات است یک مسئله دیگر هم که باید بعرض آقایان برسانم مسئله اهالی ارومیه است چند روز قبل کمیونی برای این امر انتخاب شد و راپورتها از عملیات خود نوشته است که بعرض آقایان میرسد و اگر مذاکراتی لازم باشد موکول بجلسه بعد می شود

آقای مستشار السلطنه مخیر کمیسیون

راپورت مزبور را بشرح ذیل قرائت نمودند بطوریکه خاطر آقایان نمایندگان محترم مسبوق است پس از مراجعه و تظلم جمعی مهاجرین ارومیه حاضرین مرکز مجلس شورای ملی انتخاب یک کمیسیون نه نفری را تصویب و منتخب گردید

که بیون مزبور پس از تحقیق حالات مظلمین فعلی و مراجعه بدوسیه هائی که راجع به تظلمات عموم ارومیه ها رسیده بود و مطالعه دوسیه جمع آوری و اعانه بنام قارت شده کان آن نواحی و تقسیم مبلغی از این اعانه بین آنها وظیفه خود را در این دانست که بدو برای رفع عسرت عده حاضر در مرکز اقدام عاجلی بطریق ذیل بعمل آورد

بموجب صورتی که تهیه شده عده حاضر در مرکز دوست و پنجاه نفر هستند عجمالتاً تصویب شد که از بیست و هفتم سرطان تا مدت بیست روز از طرف وزارت چلبه مالیه با حضور یک نفر از اداره مباشرت مجلس و اطلاع اداره نظمی بهر نفری دو قران و پنج قران بپردازند این مبلغ که تعییناً یک هزار تومان می شود جزو وجوه اعانه محسوب خواهد شد

در آتیه نظر باینکه عده از این جمعیت صنعت کاروزار هستند بامراجعه به ریاست کل خالصجات و مذاکره با نمایندگان چلبه جنک و نظمی و بلدییه تصمیم گرفته شد که برای هر یک از این عده شغل مناسبی تهیه شود که در مقابل اجرت اخذ و اعانه نمایند و در این باب مراجعه به نظمی شد که هویت این عده را تشخیص و بمقامات مزبوره توصیه نماید و بعد که عجزه و ضمه هستند

باچند نفر از معروفین که از هواید علاقه خود محرومند مبلغی بتوان مدد معاش موقتاً پرداخت شود که بعد از وصول وجوه اعانه موضوع گردد و بالاخره برای اینکه کمیسیون بتواند بحالت اسف آور این امر خاتمه داده و وجوهی که فعلاً مطابق صورت حساب باقی است وصول و بغارت زده کان نواحی ارومیه سلدوز سلماسی با یک اصولی صکه بعداً اتخاذ میشود برسانند اختیاری بشرح ذیل از مجلس مقدس تقاضا می نمایند (به کمیسیون ارومیه اختیار داده می شود در وصول وجوه اعانه ارومیه بطریق مقتضی اقدامات لازم بعمل آورد وصول نماید)

رئیس - این راپورت طبع و توزیع شده و بعد مطرح خواهد شد بالفعل راپورت کمیسیون بودجه راجع بشهریه ها مطرح است

(آقای منتصر الملک بمضمون ذیل قرائت نمودند)
ماده اول - کلیه شهریه هائی که بالغ به ۵۰ تومان است من دون استثناً تمام پرداخته شود

ماده دوم - شهریه هائی که متجاوز

از ۵۰ تومان است پس از وضع ۵۰ تومان اول که مشمول ماده اول است و بقیه پرداخت می شود نسبت به اموال آن تومانهاسه قران کسر و بقیه پرداخت می شود

ماده سوم، کلیه شیریه ها مادام الحیوة و پس از فوت صاحب آن ضبط دولت خواهد شد

ماده چهارم، مستمربانی که شهریه شده مشمول مواد فوق است مگر اینکه صاحبان آنها ارجاع به مستمربان را تقاضا نمایند

ماده پنجم - برای اجرای مواد این قانون مبلغ شهریه نسبت به سهمی که بهر یک نفر میرسد محسوب خواهد شد (فیروز)

رئیس - مذاکرات در کلیات است آقای کازرونی در کلیات مخالفتند

آقای میرزا علی کازرونی - بله

رئیس - بفرمائید

میرزا علی کازرونی - بنده این کتابچه را مطالعه کردم و هر چه دقت کردم شاید یک مدرک و سندی بدست آورم که با آنچه بتوانم این کتابچه را تصویب کنم ندیدم و ابتدا نفهمیدم این ارقامی که در این کتابچه نوشته شده بواسطه سابقه خدمات شان است که حقوق و شهریه می دهند؟ دیدم بعضی خائنین هم در جزء آنها است و اگر بواسطه خیانتشان است دیدم بعضی خادمان هم در جزو آن اسامی است اگر بواسطه بی‌ریشان است دیدم بعضی جوانها هم ذکر شده اگر بواسطه استحقاق است دیدم مردمان خیلی متمول هم جزو آنها هستند اگر بواسطه این است که سبب معاش و ارتزاق ندارند؟ دیدم دکترها هم می توانند بواسطه تحصیل معاش خود را بنمایند از شغل و کار مهم خودشان دست کشیده و در گوشه قناعت کرده و به عین حقوق بسر می برند و عاقبت نفهمیدم از روی چه مدرک بعضی کم شده و بعضی مقطوع شده و بالاخره بنده هر چه دقت می کنم می بینم کالنی که من دارم معدود است من از طرف ملت نماینده هستم و باید نظریات آنها را با موقع عمل بگذارم و برخلاف نظریه آنها گمان نمی کنم بتوانم کاری بکنم و گمان نمی کنم ملت ایران راضی باشند در چنین موقعی که دولت دچار فقر و فلاکت است یک هدیه حقوقی بدون مدرک و دلیل باشخص داده شود که در حقیقت آنها تنبل بشوند علاوه بر این اگر یک مراجعه بقانون اسلامی بکنیم می بینم باید بیت‌الدال مسلمین را از روی مدرک و دلیل بعضی اشخاص بدیم ولی حالا ملاحظه می کنم فلان آقا که هزار تومان شهریه برایش معین شده هم حکومت یک ایالت را دارد هم دهات زیاد دارد هم ثروت دارد هم از آن حکومتی که دارد عایدات فوق‌العاده تحصیل می کند باز شهریه هم می گیرد و همچنین بعضی اشخاص که یک

خباتهای فوق‌العاده و برجسته کرده اند مع ذلک برای آنها هم حقوق معین شده و بعضی اشخاصی که یک مجاهدتی کرده اند یک حقوق کمی برای آنها هم منظور شده اگر در حقیقت حقوق برابر است استحقاق باید داده شود اشخاصی هستند که سابقه فداکاری در راه مشروطیت داشته و دفاع از وطن مقدس خودشان کرده اند باید به آنها حقوق بدهند و کمک کنند تا اینکه افکار ملت زنده و برای اینکه در آینه بواسطه این حسن اقدام و توجه مجلس مقدس شورای ملی یک عده مردم دیگر هم برای فداکاری مملکت حاضر بشوند و اگر چنین ارقامی برای این قبیل اشخاص بمجلس مقسم میشد بنده استقبال می کردم و قبول هم می کردم ولی اکنون باین ارقام مخالفم و هیچ دلیل نمی توانم نه از برای دانات نه از برای وکالت نه از روی حقانیت یکی از این ارقام را تصویب کنم منتهی اگر بعضی اشخاص استحقاق دارند آنها باید معجزی شوند و سابقه خدمت و دلیل حسن خدمت شان را بمجلس بیاورند آنها را مطالعه کنیم شاید بنده هم بعد از ملاحظه تصویب کنم ولیکن باین ترتیبی که این لایحه آمده بطور کلی بدون اینکه داخل اشخاص بشوم و اشخاص را بشناسم و یا سابقه خدمتشان را بدانم نمی توانم تصویب کنم و امیدوارم خدایم ببیند مدد کند . . .

نصرت الدوله مغبیر کمسیون بودجه - بنده تصور می کنم مذاکرات امروز مجلس شورای ملی از هر حیث قابل این است که آقایان با کمال دقت و مطالعه در اطراف قضیه حکمت، نمایند چیزی که از طرف مقام ریاست مطرح مذاکره قرارداد شده راپورت کمسیون بودجه است که با وجود اینکه هر یک از آقایان طبع شده آن راپورت را در دست داشتند باز یکی از آقایان منشیان مجدداً آنرا قرائت نمودند و چنانچه ملاحظه فرمودید هیچ یک از مواد این راپورت اشاره باشخص و جرح تعدیلهائی که سابقاً کمسیون بودجه در نظر گرفته بودند نموده است کمسیون بودجه در نظر داشت یک کلماتی را اتخاذ نماید و از روی آن کلیات یک تکلیفی برای شهریه ها تعیین کند کمسیون بودجه یک تجربه حاصل نموده است که تصور می کنم برای آقایانی که اینجا حاضرند برای اینکه خودشان را دچار آن مشکلات نفرمایند کافی باشد و آن تجربه این بود در موقعی که کتابچه شهریه ها بطبع رسیده و همه آقایان آنرا ملاحظه نموده اند کمسیون بودجه در نظر گرفت که همانطور که آقای کازرونی تکلیف نمودند داخل در افراد شود و جز بجز آنرا ملاحظه نماید و نیز خواست برای تصویب و عدم تصویب آن حقوق یک مدرک و ملاکی از نقطه نظر استحقاق و خدمت یا نقطه نظر دیگری بدست آورد ولی این کتابچه چنانچه ملاحظه می فرمائید

حاری ششصد قلم شهریه است که در کمسیون بودجه با حضور هیجده نفر از کلا مطرح شده است و در یک قسمت عده آن بنده بواسطه کسالت غایب بود ولی در آن قسمت که حاضر بودم از این ششصد قلم شاید غیر از پنجاهالی شصت قلم آنرا هیچ یک از اعضاء کمسیون نیشناختند و نمیدانستند این اشخاص مستحق هستند یا خیر؟ عائله دارند یا ندارند؟ لذا کمسیون برای کسب اطلاعات بکنفر نماینده از وزارت مالیه خواست و بعد از آنکه نماینده وزارت مالیه حاضر شد کمسیون یک تعقیقاتی راجع باین اشخاص از نماینده وزارت مالیه نمود یک تعقیقاتی هم در خارج از اشخاص که با آنها مراجعه می کردند نمود بعد از این مقدمات و پس از یک رشته زحمات و تجربیات بر کمسیون معلوم شد که حقیقتاً بواسطه حرفهای مختلفی که زده می شود و بواسطه اطلاعات مناقض و متغییری که راجع بآنها با اعضاء کمسیون میرسد اگر بخواهید این که تا آخرین قدم مطابق حق صحت رفتار نموده باشند باین ملاحظه بود که بعد از چهار ماه خدمت تصمیم گرفته شد که یک رویه دیگری اتخاذ نمود که اگر در اتخاذ رویه هم یک خلاف عدلی می شود لا اقل یک خلاف عدل بالسوره و بدون دخول در اشخاص باشد تا آن نظریه ما خود به هیچ شایعه غرض و ملاحظه از اشخاص و بهیچ محبت و شفقتی اطلاق نشود آقای کارزانی در ضمن شور در کلیات راپورت کمسیون اعتراضاتی باین کتابچه فرمودند (حالا عرض می کنم این کتابچه همان کتاب چه اولی پیشنهادی دولت است) باید دانست این کتابچه شامل بعضی حقوق هائی است که در قیبت مجلس شورای ملی دولتهای وقت با امورات یک مقضیاتی تصویب کرده اند و امروز یا باید مجلس شورای ملی در روی تمام آنها خط بطلان و نسخ بکشد و یا اینکه تمام آنها تأیید و برقرار کند و در حقیقت اگر بخواهم نظری برای آن بیدانم اینم این معامله امروزی همان معامله است که در سینه قوی ذیل با تمام شهریه ها مستمربان و مواجبهای قبل از افتتاح مجلس گردن دور آن نوع هم مجلس مصادف بود با یک حقوق هائی که برای اشخاص بموجب قوانین و احکام معین و برقرار شده بود مجلس در آنها مطالبات کرد یک قسمت از آنها را تصویب و قسمت دیگر را بر گرداند و یک قسمتی را هم شاید قطع نمود این کاری را که امروز مجلس می خواهد بکند نظیر همان کار است و مقایسه آن بسیار سهل می باشد ولی چنانچه عرض کردم بعد از مطالعه و تجربه کمسیون بودجه باین نتیجه رسید که هر گاه یک نوع حکم کلی اتخاذ شود و داخل افراد واسامی نشویم اصلح است بلی گمان می کنم اگر درست فرصت بود ممکن بود اطلاعات کافی از وضع زندگانی و ترتیبات فرد آنرا اشخاصی که اسامیشان در این کتاب چه نوشته شده بدست آورد ولی این فرصت

برای کمسیون نبود علاوه اکثر این حقوقات راجع باشخاصی است که در آنها مدرک استحقاق و فقر کمابلاً موجود است حالا اگر آقای کارزانی با یک مترض محترم دیگر ببیند ایراد کند و سؤال بفرماید که آیا ما موظف هستیم از جمیع اشخاص مستحق دستگیری و اعانت کنیم و آیا مستحق فقط منحصر باین عده معدود دیگر در این مملکت مستحق نیست؟ بنده از حالا جواب این اعتراضات را عرض می کنم البته دولت و مملکت از مالیات و از بیت‌المال باید تا حدی مراعات استحقاق اشخاص را بکند علی‌الخصوص اگر یک خطوط ربطیه و وصلیه هم بین آن اشخاص و دولت موجود باشد مثلاً یا ورثه مستحق مستخدمین دولت باشد یا بواسطه قدمت خدمت در امور دولتی مستحق تقاعد باشد و انشاءالله از این بعد برای حقوق تقاعد و ارباب وظایف یک اصول صحیحی اتخاذ خواهد شد ولی مادر سابق که این اصول را نداشت ما از این مسئله همه وقت منظور نظر دولتهای وقت بوده و مسلم است دولت و مجلس رهیت و مملکت باید یک قسمت از مالیات خود را باین مصرف برساند علی‌الخصوص در یک مملکتی مثل مملکت ما زیرا همانطور که مکرر در این جا گفته شد وضع قانون در هر مملکتی برای مقتضیات و احتیاجات آن مملکت است اگر مرآه با وضع حاضر مملکت بفرمایند

ملاحظه خواهید فرمود فقر عمومی و بیکاری و موجود نبودن اسباب کار و عدم وسائل تهیه ثروت تمام مملکت را فرا گرفته و در نتیجه اعطای حقوق تقاعد بر یک قسمت از اشخاص ایجاب کرده است و این مسئله منحصر باین دوره نبوده بلکه از صد و پنجاه سال قبل و از قدیم الایام هم سابقه داشته است مادر مملکتی که فقر عمومی تقریباً کار دیگری وجود ندارد این مسئله خودش یک تهاجات و مزاحمتی در هر عصر و هر دوره برای دولتهای وقت تولید می کند بیشتر باید این مسئله رعایت بشود و چون در شور مواد هنوز داخل نشده ایم و مجلس در آنها مطالبات کرد یک قسمت از آنها را تصویب و قسمت دیگر را بر گرداند و یک قسمتی را هم شاید قطع نمود این کاری را که امروز مجلس می خواهد بکند نظیر همان کار است و مقایسه آن بسیار سهل می باشد ولی چنانچه عرض کردم بعد از مطالعه و تجربه کمسیون بودجه باین نتیجه رسید که هر گاه یک نوع حکم کلی اتخاذ شود و داخل افراد واسامی نشویم اصلح است بلی گمان می کنم اگر درست فرصت بود ممکن بود اطلاعات کافی از وضع زندگانی و ترتیبات فرد آنرا اشخاصی که اسامیشان در این کتاب چه نوشته شده بدست آورد ولی این فرصت

نتیجه مطلوبه حاصل شود والا اگر کسی بخواهد اعتراضات و ایراداتی در اطراف این لایحه کمسیون بودجه بنماید ممکن است پنج یا شش ماده اسم از این صورت را بردارد و یک دلالی هم دوستی بوده و از این نقطه یک حقوق شهرییه برای آنها منظور و معین کرده اند تکلیف این عده را قانون استخدام که از مجلس می گذرد و معین میکند و همان اصلی که در قانون استخدام اتخاذ شده که خدمت یک حد متوسط حقوق سه سال اخیر ضرب در سنه خدمت بشود و در باره آنها برقرار شود تکلیف آنها را کاملاً معلوم خواهد کرد و از روی همان اصل متخذه رفتار خواهد شد و دیگر لازم نیست در این جا تصویب شود یک قسمت دیگر کسانی هستند که بجهت مهاجر تحصیل شهرییه در باره آنها منظور شده و این قسمت را هم بنده عقیده دارم روی مرتبه لیاقت و معلومات آنها که در موقع امتحان و آزمایش در باره آنها چیزی منظور شود .

این صحیح نیست که یک دسته اطفال متولین شهرییه بگیرند و تحصیلشان را تمام کنند و یک دسته از فقرا بواسطه نداشتن معاش از تحصیل باز بمانند یک دسته هم هستند که در راه مشروطیت و آزادی خدمتانی کرده اند .

مثلاً مجاهد بودند و پایشان گلوله خورده یا کشته شده اند البته ملت باید از آنها قدر دانی کند و برای ورثه آنها شهرییه برقرار نماید اسامی این ها را هم خوب است دولت معلوم کرده و بمجلس بیاورد ما هم رأی بدیم کمک خرجی بآنها داده شود و بقیه داریم موکلین ما هم راضی هستند بورثه کسانی که رشته رفیق را از گردن آنها بر داشته اند و خدماتی کرده اند حقوقی داده شود یک قسمت هم مقترحاتی هستند که دولتهای وقت راهومی کردند در هر روز یک لباس در میامدند یکروز بلباس استبداد و یکروز بلباس مشروطه و قس علی هذا و اسباب در دسر و زحمت دولت بوده اند و دولت های وقت هم برای رفع در دسر خودشان از کلیه ملت بآنها مبالغی بخشیده اند و این مبالغه مملکت ارت پدیری مانیتست که مالا یتقطع و بیهوده آنرا ببخشیم بهتر کدام از آنها متلازم ما می یکنجام تومان بدیم و ابداً اصلاح نیست ششصد تومان یا بیشتر از رهبت بدبختی که در عرض سال گوشت پیدانی کند بکیریم و بآنها بدیم و بالاخره یک دسته دیگر فقرا و عجزه هستند که حقیقتاً استحقاق دارند خوب است دولت یا پولی که بآنها می دهد هر یک دارالجزیه یا دارالایتمی باز کند و آنها را در آنجا جمع کرده تکلیف مخارج آنها را بنماید والا بنفوان شهرییه مفت خوار درست کردن وی کار کردن عده مردم که همه روز نمی داند حقیقتاً کدام یک مستحقند و کدام

وقت خود را در اداره وظایف صرف کند کار صحیحی نیست و بنده مخالفم

رئیس - آقای امین الشریه (اجازه نطق)

امین الشریه - بنده چون عضو کمسیون بودجه هستم لازم می دانم عقیده خود را عرض کنم اولاً کمسیون وقتی دارد رسیدگی در اقدام شد خواست داخل در اشخاص شده و تعقیقات افرادی بکند بنده مخالف بودم زیرا این طریق را منتج بنتیجه نمی دانستم البته همانطور که آقای حائری زاده فرمودند باید تشخیص موضوع شود و اشخاصی که استحقاق دارند چه استحقاق از حیث فقر و چه از حیث خدمت بای نمودن کان بآنها حقوق داده شود کمسیون بودجه هم همین مقصود را داشت ولی با اینکه این مطلب صحیح است تشخیص موضوع و مصادقش مشکل است زیرا بعد از اینکه مدتی در تشخیص آن موضوع وقت صرف شود و یک عده از اشخاص مستحق تصویب شوند باز نظایر آنها هم دعوی استحقاق خواهند کرد و در رد و قبول نظایر آن کمسیون و مجلس دچار یک سلسله محظوراتی می شوند باین فلسفه و منطق بنده و معتقد نه بودم رجوع با اقدام بشود بلکه معتقد بودم یک اصول کلی اتخاذ شود زیرا این شهرییه ها بر چند قسم است بعضی اقدام این طور بود که صاحبان آن اصلاً دارای مستمیری بودند و آن مستمیری را تبدیل بشهریه کرده اند و بعضی اقدام اینطور بود که مستمیری داشته اند و هم میلی شهرییه و همه را شهرییه کرده اند و بعضی اقدام هم اصلاً مستمیری نداشته اند و فقط شهرییه بود که دولتهای وقت بمناسبتی که لازم دیده بودند داده بودند و چون مدرک اقدام مختلف بود

مثلاً مستمربان آنها موصومه مجلس سابق بود و شاید در همان اشخاص هم غیر ارباب استحقاق بود و هم غیر مستحق و اگر کمسیون می خواست داخل اقدام بشود بهمان محظوری که اول عرض کردم بر می خورد این بود که کمسیون اصولی را که در راپورت به نظر آقایان رسیده اتخاذ کرد

حالا آقایان می فرمایند بعد از اینکه رفع مایاقل شده است و این کلی محرز شده برگردند با قلاع و چند ماه دیگر هم معطل بشوند و داخل اشخاص و افراد شوند .

آقایان خبر ندارند که دسته دسته بهیث رئیسه می آمدند و بتام دعوی استحقاق می کردند.

ما هم که علم غیب ندارم کمسیون هم نمی داند حقیقتاً کدام یک مستحقند و کدام

یک مستحق نیستند خدمات آنها را دولتهای وقت تصدیق کرده اند کمسیون هم بهمان نظر تصویب می نماید .

دیگر اینکه آقایان می فرمایند این اقدام را تفکیک بکنند تفکیک هم قابل اجرا نیست .

بلی شاید در ضمن این اشخاص باشند اشخاصی که حقوق را من دون استحقاق برینند ولیکن اگر بخواهم تفکیک بکنم اغلب این طور است که یا از روی استحقاق بود یا از روی خدمت بوطن بوده یا از پدر کشته شده ها هستند یا اینکه زحمات بزرگ در راه مشروطیت کشیده اند و البته تصدیق می فرمایند که قانون هم فرع بر اقلب است یعنی اگر اغلب با مفهوم قانون منطبق شد قانونگذار باید آن را وضع کند والا در هر قانونی ده فرد نادر است که با آن فلسفه که در نظر داخلی قانون است منطبق نیست ولی واضح قانون نمی تواند آن افراد قبل را در نظر بگیرد و آنرا اصول فلسفی که وضع آن قانون را ایجاب می کند صرف نظر نماید نظر باین مسائل بود که کمسیون در یک اصول کلی وارد شد و بهترین شکل را اینطور دید که یک حکم کلی ایجاد بنماید و اقدام را در تحت یک حکم و اصول واحدی وارد آورد همانطور که در راپورت هم خواننده شد که تومانی سه قران کسر کنند و بانی را بدهند و در ضمن جهات سیاسی را هم آقایان باید ملاحظه فرمایند زیرا آن شهرییه هائی که مستمیری نبوده و دولتهای وقت از روی یک نظریاتی تصویب کرده اند و تماماً بدون رویه و مقصود نبوده و بواسطه جهاتی که آنها را ایجاب می کرده است تصویب نموده اند زیرا این بینم در هر یک از آنها جهات سیاسی بوده است الان هم بعقیده من از آن موجود است و بعقیده بنده نظریه حفظ حیثیات جامعه صرفه دادن این مبلغ بیشتر از رد کردنش است زیرا بعد از اینکه تصدیق کردیم که باید ملاحظاتی سیاسی را در نظر گرفت و الان هم آن ملاحظاتی هست دیگر نمی توان صرف نظر کرد و دومر تبه مواجه با مشکلات شد بنابر این باید آقایان همراهی کرد و این حقوق را بر طبق راپورت کمسیون تصدیق فرمایند و اینکه می فرمایند باید در این جا صرفه جوئی کرد بنده عرض می کنم صرفه جوئی در قطع حقوق افراد نیست بلکه در حفظ عایدات دولت از تفریط و حیث و میل است باین طریق که آنچه از افراد ملت گرفته می شود وارد صندوق دولت بشود صرفه در این است زیرا جمع کلیه این شهرییه ها در ماه پیش از چهل و دوسه هزار تومان بیشتر نیست در صورتیکه یک امین مالیه ممکن است چنانچه مکرر مصادق خارجی پیدانمونه در ظرف یکسال چند هزار تومان تفریط نماید و از صندوق دولت بردارد بنابر این نگاهداری و تحصیل صرفه دولت در

این است که عایدات را از حیف و میل محفوظ داریم البته دولت هم نمی تواند یک حقوق بری نداشته باشد زیرا دولت تاجر نیست که با اصطلاح معروف نان را پشت شیشه بداند و باید مراعات اشخاص را بکند دولت دولتی است که یک مملکتی را اداره می کند و البته اداره کننده یک جامعه برای حفظ جامعه متحمل مخارج بعضی افرادی که می توانند دخالت در حیات جمعی داشته باشد بشود چنانچه سلاطین استبدادی هم با اختیارات لانه و لانه می و بقول مایشاهو بحکم مایریدی تمام آن اقتدارات نامه ناچار بودند مراعات بعضی چیزها بنماید بعضی اشخاص حقوق و مواجبه بدین چنانچه آقای حاج مغبیر السلطانه همین مطلب را بایک طرز خوش در فراسیون فرمودند و حقیقتاً هم همین طور بود بنا بر این ما هم دقت کنیم و بیک خصوصیات کوچکی نظر بینداخته و مناسبات عمومی و دولتی را از نظر خود محو نکنیم

رئیس - چون وقت گذشته است تصور میکنم بقیه مذاکرات بروز دیگر موکول شود خاطر آقایان مسبوق است مدتی بود هیئت دولت مشغول مذاکره بودند امروز لایحه مخارج باین مسئله حاضر شده و آقای رئیس الوزراه بنده داده اند و تقاضا نمودند قرائت شود اگر مخالفی نیست قرائت و بعد بکمسیون بودجه و خارجه ارجاع می شود

(بعضیون ذیل قرائت شد)

مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارگنه - چنانکه خاطر آقایان محترم مستحضراست در یک گرام دولت که بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است نظریات هموار برای اصلاحات مالیه استخدام شوند در تعقیب این نظریه دولت علیه با دولت اتاژونی داخل مذاکره شد استخدام یک عده مستخدمین لایق را برای ادارات گرفته شده بود و متخصصین از دول غیر هموار برای اصلاحات مالیه استخدام شوند در تعقیب این نظریه دولت علیه با دولت اتاژونی داخل مذاکره شد استخدام یک عده مستخدمین لایق را برای ادارات گرفته شده بود و متخصصین از دول غیر ایران معرفی می نماید تحقیقاتی که راجع بهشارالیه بعمل آمده کاملاً رضایت بخش است و مشارالیه یکی از متخصصین لایق و در امور مالیه و اقتصاده ملگو عمال دارای مهارت و لیاقت نامه است و حاضر است است استخدام دولت ایران را قبول نموده

چهارم را تصویب می کنند قیام بفرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده پنجم قرائت می شود

بمضمون ذیل قرائت شد ماده پنجم - در صورتیکه در مدت هجده ماه بجهتی از جهات در حدود وظائف رئیس کن مالیه مساعدت و حمایت نشود مشارالیه می تواند بعد از انقضای مدت مزبور بکنترات خود خانه بدهد مشروط بر اینکه دلائل خود را در اثبات اینکه بعد از این خدمت او بواسطه تقویت و مساعدت دولت دیگر موجب سعادت مالیه ایران نخواهد بود.

کتاباً وزیر مالیه و کابینه وزراء اظهار دارد در این صورت حقوق ششماه مساعدتاً مغایر معاودت بمشارالیه داده خواهد شد. رئیس - کمیسیون قوانین مالیه عبارتی اضافه کرده بعد از کابینه وزراء نوشته شود مجلس شورای ملی آقای حاج شیخ اسدالله «اجازه»

حاج شیخ اسدالله - بنده اولاهمین مطلب را که کمیسیون قوانین مالیه پیشنهاد کرده است خواستم تذکر بدهم و تأیید کنم و دیگر اینکه عقیده بنده این است که این عبارت کافی نیست که پس از هجده ماه مستشار بک دلائلی که در پیش خودش صحیح می داند بنویسد و بدولت بدهد و در صورتیکه دولت با عقیده او موافق نباشد نباید بمجرد این اظهار حق داشته باشد از ششماه حقوق خود استفاده کند.

پس خوب است ذکر بشود دلائلی که برای هند خود می آورد البته باید دلائلی باشد که افلا دولت تصدیق کند و در صورتیکه دلائلی اظهار داشت و محل قبول دولت واقع شد آنوقت از ششماه حقوق خود استفاده کند والا در صورتیکه مورد تصدیق دولت واقع نشود چگونه می تواند استفاده کند و مغایر عودتش را هم بکشد.

ولی اینکه اینجا اضافه کرده اند که راپورت خود را بمجلس شورا هم بفرستد بک قدری مطلب را تسهیل می کند و ممکن است مجلس سئوالانی از دولت بنماید آنوقت اگر دولت بمستشار حق داد البته او هم می تواند از ششماه حقوق خود استفاده نوده و مغایر عودت خود را دریافت بنماید باین جهت عقیده بنده این است که این ماده ناقص است

رئیس الوزراء - بنده این کلام را که کمیسیون قوانین مالیه اضافه کرده است لازم نمی دانم زیرا در مقابل مجلس وزراء

مسئول هستند و بر فرض اینکه رئیس مالیه دلائلی داشته باشد بوزیر مالیه و هیئت وزراء اظهار می کند در صورتیکه هیئت وزراء نتوانستند او را متقاعد نمایند که دلائل او قابل توجه نیست البته بدون اطلاع مجلس بکنترات او خانه نمی دهند و مجلس را از جریان امور مستحضر می نمایند ولی ممکن است این جایک عبارت اضافه شود نوشته شود مشروط بر اینکه دلائل موجبه و مسلم خود را اظهار نماید

نصرت الدوله مخیر کمیسیون بودجه نسبت باظهاری که آقای رئیس الوزراء فرمودند می خواهم حضور محترم نشان توضیحی عرض کنم بمقیده بنده تصویب پیشنهاد کمیسیون قوانین مالیه ضروری ندارد و مخالف باظهارات ایشان نمی باشد زیرا اگر بک همچو موقعی بدست آمد البته در جاتی را باید بطنی نماید معلوم است درجه اول رئیس مالیه راپورتی می نویسند دولت از واقعه مسبق می شود دولت هم می نویسد و می کند ایرادات او را رفع کند و بالاخره بیک مرحله خواهد رسید که بین دولت و رئیس مالیه هیچ وجه توافق نظر حاصل نمی شود آن موقع موقعی است که ما باو اجازه می دهیم برود و البته این قید را که در این جا کمیسیون پیشنهاد نموده برای این است که مقصود این شخص از این راپورت اثبات بی تقصیری و حقانیت خود در مقابل دنیای خارج از ایران و اشخاص است که منتظرند ببینند رئیس مالیه پس از ورود بایران چه خواهد کرد چه قدمی برای اصلاح مالیه بر خواهد داشت باین جهت است که ما می گوئیم اگر پس از هجده ماه یک اشکالاتی پیش آمد و به امور مالیه نتوانست کار کند و بخواهد حقانیت خود را اثبات نماید و تحصیل مرخصی از دولت می کند البته ضرورت نخواهد داشت همان موقعی که این راپورت را بدولت می دهد بک نسخه از آنرا هم برای اطلاع نمایندگان ملت و گذاردن بمعرض افکار عمومی ما بمجلس تقدیم شد و این در صورتی است که مقصود همان باشد که ما استنباط می کنیم یعنی قضیه قضیه انتشار باشد ولی البته شاید دولت بک اطلاعاتی داشته باشد که بنده و آقایان نداشته باشیم در هر صورت خوب است آقای رئیس الوزراء نظریات و دلائلی که در این موضوع دارند بفرمایند تا مطلب معلوم شود.

رئیس الوزراء - بنده بکلی با این اضافه مخالفم زیرا این مطلب راجع به اختلاف نظری است که پیش خواهد آمد و ناچار ابتدا بوزیر مالیه اظهار می شود و بعد به هیئت دولت و رئیس الوزراء رجوع می شود و یقیناً از طرف هیئت دولت هم این

مسئله بمجلس خواهد آمد زیرا کارهای خیلی جزئی که راجع بحاله مملکت باشد غالباً از کمیسیون قوانین مالیه بودجه و مجلس مطرح می شود بطوریکه چنین امری که راجع بحال مملکت است بدون اطلاع مجلس می گذرد؟ البته هیئت وزراء بدون اطلاع مجلس در این مسئله تصمیمی اتخاذ نخواهد کرد و این مسئله هیچوقت بدون اطلاع مجلس صورت نخواهد گرفت بنسباً بر این بنده لازم نمی دانم که این مسئله در کنترات قید شود بلکه زائد دانسته و مخالفم.

مخیر کمیسیون مالیه - گمان می کنم در اینجا بک سوء تفاهمی واقع شده موضوع موضوع اختلاف بین وزیر مالیه و رئیس کل نیست بلکه این یک راپورتی است که در موقعی که رئیس کل می خواهد بمذاکره ۱۸ ماه بکنترات خود خانه بدهد همیشه وزراء می دهد نظر کمیسیون قوانین مالیه آنطور که آقای نصرت الدوله فرمودند این است که این راپورت باید در معرض افکار عمومی گذارده شود و زود تر بمعرض افکار عامه گذارده می شود.

البته اگر اضافه این جمله راجع باده چهارم بود اشکالاتی پیدا می نمود و بهمین جهت کمیسیون هم نظری در آن ماده نداشت ولی کمیسیون تصور می کند آن عیب در ماده پنجم می باشد زیرا این فقط بک راپورتی است که رئیس کل مالیه برای خانه دادن بکنترات خود به هیئت وزراء می دهد و البته در صورتی که بک نسخه از آنرا هم بمجلس بدهد بهتر بمعرض افکار عامه گذارده می شود.

وزیر پست و تلگراف - بنده اینطور فیهیمه که یکی از آقایان فرمودند لافل بایک کمیسونی مذاکره شود در هر صورت اگر بخواهد رسماً این راپورت بمجلس بیاید دولت نمی تواند قبول نماید که بکنفر رئیس مالیه در مقابل هیئت مقننه یک رسمیتی داشته باشد تا بتواند راپورت خود را مستقیماً بمجلس تقدیم

مخیر کمیسیون قوانین مالیه اینکه آقای وزیر پست و تلگراف سئوال می کنند بطور ممکن است این راپورت تقدیم شود عرض می کنم. مثل سایر کاغذ ها در لاف باگنی گذارند و بمجلس می فرستند ولی اگر دولت با اضافه کردن این جمله موافق نباشد کمیسیون هم اصرار زیاده ندارد.

رئیس - چون کمیسیون پیشنهاد نموده اول باید پیشنهاد کمیسیون رأی گرفت و بعد در صورتی که در کمیسیون دولت. مخیر کمیسیون قوانین مالیه - بنده پیشنهاد کمیسیون را مسترد می دارم. رئیس - پیشنهاد آقای مدرس (بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم که عبارت چنین نوشته شود مشروط بر این که دلائل خود خود را در اثبات حقانیت خود کتاباً بوزیر مالیه و کابینه وزراء اظهار دارد الی آخر (مدرس) رئیس - توضیحی دارم بفرمائید.

مدرس - بنده قسمت اخیر این ماده را زائد می دانم و گمان می کنم بودن این جهت لزومی نداشته باشد و اگر در عوض نوشته شود مشروط بر اینکه دلائل خود را در اثبات حقانیت خود کتاباً بوزیر مالیه و کابینه وزراء اظهار دارد بهتر خواهد بود زیرا این عبارت همان معنی را دارد و بر دولت هم معلوم خواهد شد که دلائل او مطابق با واقع است یا خیر؟ دیگر ذکر این جمله کدوبا لزومی نداشته باشد؟

مخیر کمیسیون بودجه - بنده تصور می کنم اگر آن اصلاحی که آقای رئیس الوزراء تقاضا کردند که بعد از لفظ دلائل کلامه متوجه نوشته شود قبول شود مقصود آقای مدرس هم حاصل شده باشد و علاوه گمان نمی کنم بودن این جهت عیبی داشته باشد بلکه بهتر است زیرا برای اثبات مطلب و حقانیت ذکر این عبارات لازم است ولی ۲ فقره اصلاح عبارتی هم در این ماده باید بشود که بک لفظ دیگر است که بمقیده بنده زائد است در عرض سلب تقویت هم اگر هم تقویت نوشته شود گویا بهتر باشد

رئیس الوزراء - ممکن است لفظ دیگر را مقدم بدارند. رئیس - (خطاب به آقای

بکنفر از نمایندگان - چرا قدر نمی شود

شیخ الاسلام - عرض می کنم مستشار دو قسم است یک مستشار اداری بک مستشار فنی بنده منکر مستشار فنی نیستم البته اگر ما بخواهیم ممیزی کنیم باید معلم بیاوریم اگر به خواهیم زراعتان را اصلاح کنیم باید معلم بیاوریم اگر بخواهیم کارخانه ریمان بافی قماش بافی کافتن سازی تأسیس کنیم معلم لازم داریم بنده منکر معلم فنی نیستم با معلم و مستشار اداری کروح حاکمیت ایران و اسلام باو تسلیم شود مخالفم. حضرت ابی هدی علیه السلام و هفتاد و یک نفر اصحاب باو فایض خون مبارکشان بجهت استحکام حکومت اسلام ریختن شد یزید منکر پیغمبر و قرآن نبود منکر نماز نبود قنطری گفت من خلیفه خدا هستم

(جمعی از نمایندگان خیر چنین نیست منکر تمام اینها بود) شیخ الاسلام - حضرت میفرمودند خلیفه سیاستمدار اسلامی را باید خدا و رسول خدا معین کنند مقصود این است که سیاستمدار اسلام در نزد خدا عز و جلال هر رئیس مجلس هر رئیس الوزراء هر وکیل که بحکومت اسلام خدمت بکند و نگذارد حکومت اسلام لکه دار شود در دنیا و آخرت هر چه باید ببیند می بیند چنانچه نمونه های این مسئله هم دیده شده هر کس هم برخلاف این رفتار کند خلاف آنرا خواهد دید

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی موافقت یا مخالف؟ حاج میرزا مرتضی - بنده هم مخالفم رئیس - آقای کسار زانی چطور؟ آقا میرزا علی گل زانی - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای تدین چطور؟ تدین - بنده موافقم رئیس - بفرمائید تدین - متأسفانه ما باندازه ای از موضوع خارج میشویم و بشاخ و برگها می پردازیم که مطابق فرمایش آقای شیخ الاسلام بالاخره عصبانی میشوند و یک موضوع مسلم که جز ضرورت مذهب شیعه است آنهم مکرس می شود یزید کانسر مطلق بود مشرک بخدا و رسول بود اعماری که یزید می خواند و نسبتها بکلی باغوانوده رسالت میداد البته در نظر آقایان هست کدام کفر از این بالاتر است که بجهت خلافت خون فرزند پیغمبر ریخته شود؟ حالا بعد از هزار و سیصد سال میشنویم که یزید مسلمان بوده و بخدا و رسول رفیق معتقد بود این هم حرف شد

شیخ الاسلام - این است که کلام را کوتاه بکنم ولی آقایان را از آقای رئیس مجلس و آقای رئیس الوزراء و تمام آقایان نمایندگان قسم میدهم بانسانیت بشرافت بایرانیت و بالاخره باسلامت که این آتش را در مرتبه در ایران روشن نکنند

طباطباتی - مخیر کمیسیون قوانین

مالیه - ما قسم خورده ایم شیخ الاسلام - در خانه عرض می کنم مستشار دو قسم است یک مستشار اداری بک مستشار فنی بنده منکر مستشار فنی نیستم البته اگر ما بخواهیم ممیزی کنیم باید معلم بیاوریم اگر به خواهیم زراعتان را اصلاح کنیم باید معلم بیاوریم اگر بخواهیم کارخانه ریمان بافی قماش بافی کافتن سازی تأسیس کنیم معلم لازم داریم بنده منکر معلم فنی نیستم با معلم و مستشار اداری کروح حاکمیت ایران و اسلام باو تسلیم شود مخالفم. حضرت ابی هدی علیه السلام و هفتاد و یک نفر اصحاب باو فایض خون مبارکشان بجهت استحکام حکومت اسلام ریختن شد یزید منکر پیغمبر و قرآن نبود منکر نماز نبود قنطری گفت من خلیفه خدا هستم

(جمعی از نمایندگان خیر چنین نیست منکر تمام اینها بود) شیخ الاسلام - حضرت میفرمودند خلیفه سیاستمدار اسلامی را باید خدا و رسول خدا معین کنند مقصود این است که سیاستمدار اسلام در نزد خدا عز و جلال هر رئیس مجلس هر رئیس الوزراء هر وکیل که بحکومت اسلام خدمت بکند و نگذارد حکومت اسلام لکه دار شود در دنیا و آخرت هر چه باید ببیند می بیند چنانچه نمونه های این مسئله هم دیده شده هر کس هم برخلاف این رفتار کند خلاف آنرا خواهد دید

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی موافقت یا مخالف؟ حاج میرزا مرتضی - بنده هم مخالفم رئیس - آقای کسار زانی چطور؟ آقا میرزا علی گل زانی - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای تدین چطور؟ تدین - بنده موافقم رئیس - بفرمائید تدین - متأسفانه ما باندازه ای از موضوع خارج میشویم و بشاخ و برگها می پردازیم که مطابق فرمایش آقای شیخ الاسلام بالاخره عصبانی میشوند و یک موضوع مسلم که جز ضرورت مذهب شیعه است آنهم مکرس می شود یزید کانسر مطلق بود مشرک بخدا و رسول بود اعماری که یزید می خواند و نسبتها بکلی باغوانوده رسالت میداد البته در نظر آقایان هست کدام کفر از این بالاتر است که بجهت خلافت خون فرزند پیغمبر ریخته شود؟ حالا بعد از هزار و سیصد سال میشنویم که یزید مسلمان بوده و بخدا و رسول رفیق معتقد بود این هم حرف شد

شیخ الاسلام - این است که کلام را کوتاه بکنم ولی آقایان را از آقای رئیس مجلس و آقای رئیس الوزراء و تمام آقایان نمایندگان قسم میدهم بانسانیت بشرافت بایرانیت و بالاخره باسلامت که این آتش را در مرتبه در ایران روشن نکنند

شیخ الاسلام - شاید عقیده شما

چنین باشد که یزید مسلمان بود بنده همچو حرفی نزد قدسین - بالاخره خیلی تأسف می خورم کدر مجلس شورای ملی در مرکز نقل مملکت اسلامی این حرفهای عجیب و غریب گفته می شود بنده از نقطه نظر اسلامی دفاع کردم اما راجع به فرمایشات آقای ناطق محترم نمی دانم در کدام قسمتش وارد شوم آقای شیخ الاسلام بکرات لفظ مستشار را تکرار فرمودند لازم است در این جا خاطر آقایان را تذکر بدهم که این دکتور میلیو بعنوان آن مستشاری که آقایان نظر گرفته اند استخدام نشده است ایشان بکنفر رئیس اداری و برای اداره کردن وزارت مالیه استخدام شده اند بهیچ وجه نمی شود او را با مستشار عدلیه با مستشار جای دیگر مقایسه کرد و بهترین دلیل بجهت اثبات این مطلب این است که اگر در ابتدای لایحه استخدام و حدود اختیارات دکتور میلیو رئیس کل مالیه ایران و بهیچ عنوانی از مستشار ذکر شده است آن حساب هائی هم که جناب عالی کردید بنده با اینکه مختصری حساب میدانم هر چه فکر کردم بنظر من صحیح نیامد اولاً خلط بیعت مستخدمین حقوق و مغایر منزل که در لایحه بری مدت سال نوشته شده بود و ایشان ماهیانه حساب فرموده اند

یک نفر از نمایندگان - حقوق هم - ایبانه تدین - بله بخشید آنهم سالانه است از این موضوع می گذارم موضوع دیگری که فرمودند مسئله حقوق آن سه فقر است که بکنفر عالم احصائیه و بکنفر منشی و یک نفر محرر باشد

آقا اینطور فرمودند که حقوق این سه نفر هم مقابل با حقوق رئیس مالیه خواهد بود در صورتی که این هم اشتباه است و هیچ وقت حقوق بکنفر عالم احصائیه و دونفر منشی و محرر باندازه حقوق رئیس مالیه نخواهد شد علاوه حقوق آن سه نفر هنوز معین نشده و دولت موقعی که خواست برای آنها حقوق معین کند البته بمجلس پیشنهاد خواهد نمود از مجلس خواهد گذشت بک قسمت دیگر که بنظر بنده خیلی جالب دقت بود این بود که در لایحه نوشته شده دولت بک بنده امضاء لایق ایرانی بمستشار خواهد داد آقا حقوق آنها را هم باندازه حقوق رئیس مالیه و آن سه نفر حساب کردند و اعتراض فرمودند در صورتی که این منتهی آمال ما است که بکنمه از ایرانی های لایق را دولت معرفی کند و بخواهد مستشار بگذارند و به آنها حقوق کافی بدهد این یول دیگر بخارج نبرد و با امضاء مستخدمین لایق ایرانی داده می شود

یک قسمت دیگر راجع بفرمایش آقای

مشیر الدوله بیان کردند آنچه در خاطر بنده هست اینطور نبوده ایشان فرمودند در عین اینکه آقای مشیر الدوله تصدیق فرمودند که یک قسمت از افراد ایران هستند که می توانند امور ادارات را مرتب کنند باین حان یکی از طرفداران جدی جلب مستشار آقای مشیر الدوله بودند

(بعضی از نمایندگان صحیح است) حتی اینکه اظهار فرمودند من مقیده دارم برای ایالات و ولایات و نقاط مهمه هم برای جمع آوری مالیه از خارج مستخدم کنترات خود بنا بر این چون فرمایش آقای مشیر الدوله را تعریف کردند مجبور شد توضیح بدهم ولی در اصل مسئله بنده هم در یک قسمت با آقای شیخ الاسلام موافقم و شاید سایر آقایان هم موافق باشند و آن این است که بعضی از اشخاص که تاکنون استخدام شده اند بوظیفه خودشان رفتار نکردند ولی لازمه این امر بر این نیست که مابطور کلی بگوئیم کلیه اشخاصی که از خارج استخدام شده اند خوب کار نکردند اگر از نقطه نظر انصاف نگاه کنیم خواهیم دید اشخاصی که در خارج استخدام شده اند بعضی از آنها خدمات مهمی نسبت باین مملکت کردند منتی بک حوادث و اتفاقاتی روی داد که در تحت تأثیر آن حوادث نتوانستیم از کارهای آنها کاملاً استفاده کنیم در هر حال آنها می که خطا کردند باید آنها را مقرر دانست و آنها می که خدمت کرده اند باید خدمات آنها را قدرانی کرده بمقیده باید قدری خودمانی تر صحبت کنیم در این که ما شدت احتیاج را باصلاح ادارات داریم هیچکس منکر نیست و البته واضح است که مهمترین ادارات و وزارتخانه های ما وزارت مالیه است خرابی هائی که در ادارات و وزارتخانه های ما حکم فرما است کسی منکر نیست و البته همه هم معتقدند که باید این خرابی ها را اصلاح کرد و این اول قدم ترقی و تمالی بک ملتی است که احساس کند محتاج باصلاحات است و باید تصدیق کرد که ادارات ما باین وضع حاضر قابل استفاده نیست و باید بک صورت خوبی با ادارات داد تا دولت بتواند از آنها استفاده کند اما برای اصلاحات هم امر دائر است باینکه باین اصلاحات بدست ایران انجام گیرد باید دست مستشارانی که طرف اعتماد ایرانی ها باشند و متأسفانه اخلاق و عادات امروزه ما طوری شده که انتشار دارد از ایرانی ها کاریش رفت نمیکند بنده هم تصدیق می کنم که بقدر کفایت برای اداره کردن مملکت اشخاص نداریم اشخاص لایق و کار آمد ما خیلی کمتر هستند از آن اندازه که ما احتیاج داریم بر این امور و معرفی است و امر معرفی هم غیر از قسمت معلومات مدرسه هست و دلیل این

مشیر الدوله بیان کردند آنچه در خاطر بنده هست اینطور نبوده ایشان فرمودند در عین اینکه آقای مشیر الدوله تصدیق فرمودند که یک قسمت از افراد ایران هستند که می توانند امور ادارات را مرتب کنند باین حان یکی از طرفداران جدی جلب مستشار آقای مشیر الدوله بودند

(بعضی از نمایندگان صحیح است) حتی اینکه اظهار فرمودند من مقیده دارم برای ایالات و ولایات و نقاط مهمه هم برای جمع آوری مالیه از خارج مستخدم کنترات خود بنا بر این چون فرمایش آقای مشیر الدوله را تعریف کردند مجبور شد توضیح بدهم ولی در اصل مسئله بنده هم در یک قسمت با آقای شیخ الاسلام موافقم و شاید سایر آقایان هم موافق باشند و آن این است که بعضی از اشخاص که تاکنون استخدام شده اند بوظیفه خودشان رفتار نکردند ولی لازمه این امر بر این نیست که مابطور کلی بگوئیم کلیه اشخاصی که از خارج استخدام شده اند خوب کار نکردند اگر از نقطه نظر انصاف نگاه کنیم خواهیم دید اشخاصی که در خارج استخدام شده اند بعضی از آنها خدمات مهمی نسبت باین مملکت کردند منتی بک حوادث و اتفاقاتی روی داد که در تحت تأثیر آن حوادث نتوانستیم از کارهای آنها کاملاً استفاده کنیم در هر حال آنها می که خطا کردند باید آنها را مقرر دانست و آنها می که خدمت کرده اند باید خدمات آنها را قدرانی کرده بمقیده باید قدری خودمانی تر صحبت کنیم در این که ما شدت احتیاج را باصلاح ادارات داریم هیچکس منکر نیست و البته واضح است که مهمترین ادارات و وزارتخانه های ما وزارت مالیه است خرابی هائی که در ادارات و وزارتخانه های ما حکم فرما است کسی منکر نیست و البته همه هم معتقدند که باید این خرابی ها را اصلاح کرد و این اول قدم ترقی و تمالی بک ملتی است که احساس کند محتاج باصلاحات است و باید تصدیق کرد که ادارات ما باین وضع حاضر قابل استفاده نیست و باید بک صورت خوبی با ادارات داد تا دولت بتواند از آنها استفاده کند اما برای اصلاحات هم امر دائر است باینکه باین اصلاحات بدست ایران انجام گیرد باید دست مستشارانی که طرف اعتماد ایرانی ها باشند و متأسفانه اخلاق و عادات امروزه ما طوری شده که انتشار دارد از ایرانی ها کاریش رفت نمیکند بنده هم تصدیق می کنم که بقدر کفایت برای اداره کردن مملکت اشخاص نداریم اشخاص لایق و کار آمد ما خیلی کمتر هستند از آن اندازه که ما احتیاج داریم بر این امور و معرفی است و امر معرفی هم غیر از قسمت معلومات مدرسه هست و دلیل این

مشیر الدوله بیان کردند آنچه در خاطر بنده هست اینطور نبوده ایشان فرمودند در عین اینکه آقای مشیر الدوله تصدیق فرمودند که یک قسمت از افراد ایران هستند که می توانند امور ادارات را مرتب کنند باین حان یکی از طرفداران جدی جلب مستشار آقای مشیر الدوله بودند

(بعضی از نمایندگان صحیح است) حتی اینکه اظهار فرمودند من مقیده دارم برای ایالات و ولایات و نقاط مهمه هم برای جمع آوری مالیه از خارج مستخدم کنترات خود بنا بر این چون فرمایش آقای مشیر الدوله را تعریف کردند مجبور شد توضیح بدهم ولی در اصل مسئله بنده هم در یک قسمت با آقای شیخ الاسلام موافقم و شاید سایر آقایان هم موافق باشند و آن این است که بعضی از اشخاص که تاکنون استخدام شده اند بوظیفه خودشان رفتار نکردند ولی لازمه این امر بر این نیست که مابطور کلی بگوئیم کلیه اشخاصی که از خارج استخدام شده اند خوب کار نکردند اگر از نقطه نظر انصاف نگاه کنیم خواهیم دید اشخاصی که در خارج استخدام شده اند بعضی از آنها خدمات مهمی نسبت باین مملکت کردند منتی بک حوادث و اتفاقاتی روی داد که در تحت تأثیر آن حوادث نتوانستیم از کارهای آنها کاملاً استفاده کنیم در هر حال آنها می که خطا کردند باید آنها را مقرر دانست و آنها می که خدمت کرده اند باید خدمات آنها را قدرانی کرده بمقیده باید قدری خودمانی تر صحبت کنیم در این که ما شدت احتیاج را باصلاح ادارات داریم هیچکس منکر نیست و البته واضح است که مهمترین ادارات و وزارتخانه های ما وزارت مالیه است خرابی هائی که در ادارات و وزارتخانه های ما حکم فرما است کسی منکر نیست و البته همه هم معتقدند که باید این خرابی ها را اصلاح کرد و این اول قدم ترقی و تمالی بک ملتی است که احساس کند محتاج باصلاحات است و باید تصدیق کرد که ادارات ما باین وضع حاضر قابل استفاده نیست و باید بک صورت خوبی با ادارات داد تا دولت بتواند از آنها استفاده کند اما برای اصلاحات هم امر دائر است باینکه باین اصلاحات بدست ایران انجام گیرد باید دست مستشارانی که طرف اعتماد ایرانی ها باشند و متأسفانه اخلاق و عادات امروزه ما طوری شده که انتشار دارد از ایرانی ها کاریش رفت نمیکند بنده هم تصدیق می کنم که بقدر کفایت برای اداره کردن مملکت اشخاص نداریم اشخاص لایق و کار آمد ما خیلی کمتر هستند از آن اندازه که ما احتیاج داریم بر این امور و معرفی است و امر معرفی هم غیر از قسمت معلومات مدرسه هست و دلیل این

مشیر الدوله بیان کردند آنچه در خاطر بنده هست اینطور نبوده ایشان فرمودند در عین اینکه آقای مشیر الدوله تصدیق فرمودند که یک قسمت از افراد ایران هستند که می توانند امور ادارات را مرتب کنند باین حان یکی از طرفداران جدی جلب مستشار آقای مشیر الدوله بودند

(بعضی از نمایندگان صحیح است) حتی اینکه اظهار فرمودند من مقیده دارم برای ایالات و ولایات و نقاط مهمه هم برای جمع آوری مالیه از خارج مستخدم کنترات خود بنا بر این چون فرمایش آقای مشیر الدوله را تعریف کردند مجبور شد توضیح بدهم ولی در اصل مسئله بنده هم در یک قسمت با آقای شیخ الاسلام موافقم و شاید سایر آقایان هم موافق باشند و آن این است که بعضی از اشخاص که تاکنون استخدام شده اند بوظیفه خودشان رفتار نکردند ولی لازمه این امر بر این نیست که مابطور کلی بگوئیم کلیه اشخاصی که از خارج استخدام شده اند خوب کار نکردند اگر از نقطه نظر انصاف نگاه کنیم خواهیم دید اشخاصی که در خارج استخدام شده اند بعضی از آنها خدمات مهمی نسبت باین مملکت کردند منتی بک حوادث و اتفاقاتی روی داد که در تحت تأثیر آن حوادث نتوانستیم از کارهای آنها کاملاً استفاده کنیم در هر حال آنها می که خطا کردند باید آنها را مقرر دانست و آنها می که خدمت کرده اند باید خدمات آنها را قدرانی کرده بمقیده باید قدری خودمانی تر صحبت کنیم در این که ما شدت احتیاج را باصلاح ادارات داریم هیچکس منکر نیست و البته واضح است که مهمترین ادارات و وزارتخانه های ما وزارت مالیه است خرابی هائی که در ادارات و وزارتخانه های ما حکم فرما است کسی منکر نیست و البته همه هم معتقدند که باید این خرابی ها را اصلاح کرد و این اول قدم ترقی و تمالی بک ملتی است که احساس کند محتاج باصلاحات است و باید تصدیق کرد که ادارات ما باین وضع حاضر قابل استفاده نیست و باید بک صورت خوبی با ادارات داد تا دولت بتواند از آنها استفاده کند اما برای اصلاحات هم امر دائر است باینکه باین اصلاحات بدست ایران انجام گیرد باید دست مستشارانی که طرف اعتماد ایرانی ها باشند و متأسفانه اخلاق و عادات امروزه ما طوری شده که انتشار دارد از ایرانی ها کاریش رفت نمیکند بنده هم تصدیق می کنم که بقدر کفایت برای اداره کردن مملکت اشخاص نداریم اشخاص لایق و کار آمد ما خیلی کمتر هستند از آن اندازه که ما احتیاج داریم بر این امور و معرفی است و امر معرفی هم غیر از قسمت معلومات مدرسه هست و دلیل این

مشیر الدوله بیان کردند آنچه در خاطر بنده هست اینطور نبوده ایشان فرمودند در عین اینکه آقای مشیر الدوله تصدیق فرمودند که یک قسمت از افراد ایران هستند که می توانند امور ادارات را مرتب کنند باین حان یکی از طرفداران جدی جلب مستشار آقای مشیر الدوله بودند

مسئله هم این است که از چندین سال باینطرف کاز خارجه اشخاص استخدام شده اند يك عده اشخاص ایرانی کد در زیر دست مستخدمین خارجی کار کرده و تربیت شده اند بهتر می توان از وجود آنها استفاده کرد تا قبل از اینکه خارجی ها استخدام شوند وقیل از اینکه زیردست مستخدمین خارجی کار کنند این اطلاعات و صلیبات حالی را نداشتند و بهترین دلیل برای این مسئله در همین مجلس واقع شده و واحد را با اینهمه هیاهو تصویب کردیم و آن اختیارات مطلقه غیر محدود بشخص مصدق السلطنه که طرف اعتماد مجلس بود داده شد اما چه کرد ؟

شیخ الاسلام - بیکار ها نگذاشتند

فن است و امیدواریم در راه اوسنگهای غیر مستقیم یرتاب نکنیم

شیخ الاسلام - دیلمش را از کجا دیده اند ؟

تدین -- اطلاعاتی را که بنده با عدم رویت دیلم دارم جنابعالی با دیدن دیلم هم نخواهید داشت موافق اطلاعاتی که بنده دارم این شخص بکنفر دکتور در علم مالیه و اقتصاد است که از دارالفنون امریکا دیلم گرفته و سه سال هم مستشار اقتصادی یکی از وزارت خانه های مهم اتانزونی بوده است اگر همین قدر کافی است که هیچ والا ممکن است در خارج بيش از این بشما اطلاع بدهم علی حال این يك موفقیتی است که ما تحصیل کرده و توانستیم از دولت غیرم جوار که طرف توجه تمام ایرانی ها است بکنفر رئیس مالیه استخدام نمایم ولی بنده ناچارم يك نکته را خاطر نشان کنم و آن این است که شرط استفاده از هر مأمور ولو اینکه لایقین مأمورین مهم در نیام باشد این است که خودمالایق و مایل باشیم از اوستفاده کنیم ما باید قضایائی را که راجع بشوستر بيش آمد سر مشق قرار دهیم و در آتیه با کمال متانت ناظر اعمال این شخص باشیم و تا اندازه هم که می توانیم در حدود قانون از او تقویت کنیم تا شاید انشاءالله يك سر و صورتی بوزارت مالیه و ادارات آن داده شود و اگر این دفعه هم خدای نخواست با موافقت بنده و مخالفت جنابعالی و این داد و فریاد ها نخواستیم و یا نتوانستیم یا سنگ انداختیم و استفاده نکردیم تصور می کنم يك اسنادی بدست خودمان امضاء کرده و بدینا ارائه خواهیم داد

رئیس - مذاکرات در کلیات کافی نیست ؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - رأی می گیریم که داخل شور در مواد بشویم یا نه ؟

آقایانی که تصویب میکنند داخل شور در مواد شویم قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد چنانچه ملاحظه می فرمائید کمیسیون خارجه مسئله تابعیت را تصویب کرده کمیسیون بودجه هم لایحه را تصویب نموده کمیسیون قوانین مالیه یاره پیشنهاد ها کرده که اگر لازم شد در موقع شور در مواد بان پیشنهاد ها رأی می گیریم

نصرت الدوله مغیر کمیسیون بودجه در ماده اول يك اصلاح عبارتی بنظر کمیسیون رسیده و آن این است که بعد از مدت ۵ سال در عرض (بشرایط ذیل) (موافق مواد ذیل) نوشته شود چون قانون است و ماده بندی شده مواد ذیل بهتر است

رئیس - ماده اول قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

مجلس شورای ملی بدولت اختیار می دهد که دکتور میلیوتیه امریکا را بسمت ریاست کل مالیه ایران برای مدت پنج سال بشرایط ذیل استخدام نماید .

رئیس - آقای کازرانی

آقا میرزا علی حکازرانی عرضی ندارم .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله موافقت ؟

حاج شیخ اسدالله - بلی موافقت

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی حاج میرزا مرتضی - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

حاج میرزا مرتضی - اگر چه بنده در ضمن شور در کلیات نتوانستم عراض خود را عرض کنم لکن در ماده اول عراض خود را عرض می کنم بنده بطور کلی با استخدام مستشار خارجی مخالفم زیرا سابقه این کارها نشان داد که تاکنون هر چه مستشار از خارج استخدام کردیم جز ضرر هیچ نتیجه برای ماندن داشت حال آنکه متأسفانه خودمان نتوانستیم استفاده کنیم یا بيش آمد مانع شد هر مستشاریکه بایران آمد داخل شد در يك سلسله سیاستها که بکلی از وظیفه او خارج بود و بجای آنکه از وجود آن مستشار برای ماندن ما حاصل شود يك مضاری پیدا شد که باینکه آقای شیخ الاسلام فرمودند مستشارانی که برای وزارت جنگ و پست و تلگراف و سایر وزارتخانه ها آورده ام تمام آنها از حدود خودشان خارج شدند و يك ضررهای باین مملکت وارد آوردند که بکلی این مملکت را بجال فلا کسو بدبختی انداختند و هیچ انتفاعی هم از وجود آنها برده نشدو اگر آن اختیاراتی که بآنها می دادیم بمتخصصین ایرانی داده می شد شاید بهتر از آنها کار می کردند و برای ما نفع بود الا بنده عقیده ام این است که اگر این اختیارات که در این لایحه ذکر شده به يك نفر ایرانی متخصص در امر مالیه داده شود بهتر می تواند کار کند تا مستشار خارجی منتهی چیزیکه هست این است که اگر این کار را به يك نفر ایرانی واگذار کنیم بقدری اشکال تراشی برای اومی کند که بکلی مانع از کار کردن اومی شوند و اگر این کار را نکنیم یعنی دست از اشکال تراشی برداریم باندازه که برای اداره کردن ادارات لازم است اشخاصی داریم که هم تحصیل کرده اند و هم داخل در عملیات بوده اند و مدتی در مالیه و سایر ادارات خدمت کرده اند فقط چیزیکه هست این است که اگر يك نفر اروپائی از خارج استخدام در ادارات ما مشغول کار شده دستها را روی هم می-

گذارند و کاملاً او را آزادی گذارند که هر کار می خواهد بکنند ولی بکنس رفتی که يك نفر ایرانی مصدر کاری شود بقدری برای او اشکال تراشی می کنند که هیچ وجه نمی تواند کار بکنند و الا اینطور نیست که ایرانی ها هم نتوانند کار کنند ایرانی ها هم خوب می توانند کار بکنند و عقیده بنده این است همین اختیاراتی که در این لایحه ذکر شده که بمستشاران خارجی داده شود اگر بيك نفر متخصص ایرانی داده شود و با ر مساعدت کنند آنوقت معلوم می شود ایرانی ها هم می توانند کار کنند یا خیر ؟

مستشاران و مستخدمین خارجه را مگر امتحان کردیم و دیدیم آنها می که در این مملکت جز ضرر برای ما کاری نکرده اند خوب است يك امتحانی هم نسبت بایرانی ها بکنیم و یکی از آنها را بیآوریم و همان اختیاراتی که بيك مستشار می دهیم بآن ایرانی بدهیم آنوقت اگر نتوانست کار کند آن کار را که حالا می خواهیم بکنیم و يك نفر مستخدمین یا مستشار استخدام کنیم آنوقت استخدام کنیم آقای تدین فرمودند کثرت این مستشار مثل سایر مستشاران که سابقاً کثرت شده اند نیست بنده نمی دانم کثرت آنها چطور بوده است ؟ در صورتیکه اختیاراتی که باین مستشار داده می شود از اختیاراتی که بمستشاران سابق داده شده است خیلی بیشتر است و عقیده بنده این است که اگر این مستشار می باید مثل همانهایی است که سابقاً آمده اند و جز ضرر و خسارت برای این مملکت فائده نخواهد داشت

بعضی از آقایان فرمودند از وجود آنها استفاده هائی شده است و بعضی از آنها خدماتی کرده اند بنده نمی دانم مستشار هست کدام که مستشار است و بصیرتهای لازم از برای اصلاحات این مملکت هنوز باندازه کافی در ایرانی ها نیست و اگر اشخاصی هستند که اطلاعاتی دارند خیلی کم و بعلاوه شاید اطلاعات همینشان ناقص است یا بنواسطه ما باید متوسل بشویم و اقرار بجهل و سنی در طلب علم خوب هم هست بد هم هست بیکر تبه می گویند فلان دسته با فلان طبقه خوب نیستند و بآنها بطور کلی حمله می کنند اینها بیج کدام متعلق ندارد البته در ضمن مستخدمین و طبقات خواه خارجی باشد و خواه داخلی خوب هم هست بد هم هست خوب را باید خوب گفت بد را باید بد گفت و الا اگر همه را بد بگوئیم و قر بد گفتن از بین می رود چرا در این مملکت تنقید آقاندردی و قر شده و هیچ کس بآن و قری نمیگذارد کرده ام که یاد گرفتن ممکن است اصولی و مدرسه باشد ممکن است عملی باشد ولی تعلیم عملی سهلتر است و وقت کمتر می خواهد و اگر ما بنواسطه استخدام متخصصین عالم در ادارات خودمان تأسیس يك مدارس

هملی بزرگ کردیم و برای جوانان تحصیل کرده و آتیهائی که قسمت اصولی و علمی را در داخله یا در خارجه تحصیل کرده اند يك مدرسه عملی باز کردیم آن معلومات آنها زود تر و بهتری می تواند تقویت شود و در مدت کمی اشخاص بصیر و کانی پیدا می کنیم آقای شیخ الاسلام فرمودند (خدمت بحکومت اسلام) بنده هیچ خدمت را بیکر و مستحکام اسلام و هیچ وسیله را برای حفظ حکومت اسلام بالاتر از این نمی دانم که سعی بکنیم چیزهایی را که بلد نیستیم و دیگران می دانند و بنواسطه همین دانائیشان این تفوق هارا نسبت بما دارند از آنها یاد بگیریم و هیچ خدمتی بالاتر از این نیست که ما مملکت را از این فقر اقتصادی و فلاکت بیرون بیآوریم و متصل چه از نقطه نظر زندگی اجتماعی داخلی و چه از نقطه نظر سیاست خارجی افراد و جماعات ما محتاج بکدائی نباشندو اینکه فرمودند یکی از علل بدبختی ما بیکاری است بنده با ایشان موافقم اما کار کردن هر فردی از مملکت اول تولید ثروت و دارا نمودن مردم است چه از نقطه نظر تجارت و ازدیاد صنعت و چه بوسیله توسعه دوائر و ادارات مملکتی که مملکت بيشتر از این کارکی پیدا کند و آنها هم باید اشخاص لایقی باشند آقای حاج میرزا مرتضی هم اشاراتی فرمودند راجع بمستشاران و مستخدمین خارجی بنده منتظر بودم که در این قسمت آقای رئیس الوزراء قبل از ماها اظهار عقیده بفرمایند و از نقطه نظر خصوص نزاکت راجع باتباع خارجه و علی الخصوص آنها می که ما برای استخدام می آوریم دفاع بفرمایند اینها بک اعتبارات می فرمودند بنده نمی دانم مبادات کرده ایم و میل داریم این عادت را در همه جا بدهیم و در ضمن مذاکرات در کلیات همه را بيك چوب برانیم

ورفته رفته برای تنقیداتی که در افواه یا اوراق منتشره نسبت باشخاص می شود و قری باقی نماینده این ها خوب نیست ما باید در این جا قدر حرفهای خود را نگاهداریم مستخدمین خارجی چه کردند ؟ چه گناهی کردند ؟ بلژیکی ها وقتی باین مملکت آمدند (بنده از نقطه نظر قدر شناسی عرض می کنم و الا شاید بعضی از آنها بنواسطه یاره کارهایشان احساسات با آنها همراه نیست) ولی بنده از نقطه نظر حقوق گذاری این جا باید عرض کنم که بلژیکی ها وقتی آمدند شما گمراگ نداشتید ولی امروز يك گمراگ منظمی دارید که دارای ادارات صحیحی است با عیادت مرتب و منظم که يك قسمت از عیادت مهم مملکت است چرا باید از این اشخاص بد بگوئیم برای اینکه یکی از میان آنها بد کرده است ؟ آن یکی را تعقیب بکنند و مطلب را ثابت و روشن کنید وقتی معلوم شدید کرده است البته همه فرمایشات شما را تصدیق می کنند و این اقدام شما هم در دیگران مؤثر می شود آقای تدین در اینجا يك نکته فرمودند که خیلی صحیح بوده فرمودند اگر کسی را که ما می آوریم هر قدر هم آدم لایق و خوبی باشد وقتی خود ایرانی ها یا دولت ایران نخواهد استفاده کند او نمی تواند کار کند بلکه نمی گاریم که او کار کند این فرمایشی که می فرمائید البته نتیجه يك فکر و مقدماتی است که در دیگران هم ممکن است پیدا شود حالا شما بشت تریبون می فرمائید فردا وقتی که مستخدمین آمدند سگسان دیگر از راه های دیگر مشغول عیادت و انتزیک میشوند .

نتیجه این می شود که اگر بيك بدبختی بخواهد از روی کمال صداقت و حسن نیت خدمت بکند ما نگذاریم و آنوقت بگوئیم او کار نکرده و لایق نیست ولی اگر ما بخواهیم استفاده کنیم از مستخدمین هم که بنظر ما خیلی لایق و خوب نمی آیند می توانیم استفاده کنیم بنده عقیده هستم رئیس مالیه یا مستشار دیگری را که می آوریم دولت سلب اختیار از او بکنند بلکه بنده موافقم که بر رئیس مالیه باید اختیارات اداری تام و تمامی بدهیم ولی دولت هم باید تمام مواظبت و دقت خودش را صرف این کار بنماید که بنواسطه سهو و اشتباه و یا بنواسطه بی اطلاهی از اخلاق اجتماعی ما یا چیزهای دیگر خارج از حدود آن اختیارات کاری نکنند شما خودتان را درست کنید باقی مسائل درست خواهد شد اگر چه بنده منتظر بودم و همین طور هم هست که در این موقع که استخدام بکنفر رئیس مالیه از مملکت غیر همجواری که نه يك نظریات سیاسی با دارد و بلکه همه نوع با موافق است يك دولتی که بوجوب مراسلات اخیر خودش و بوجوب مذاکرات خودشان

سیاست درب باز را در ایران اعلان و تأیید می کند يك دولتی که ما بنواسطه کمک و مساعدت اومی خواهیم بعد از سالها اسارت اقتصادی يك سیاست ثابت اقتصادی اتخاذی کنیم و بيك سرمایه های امریکائی در این مملکت بیآوریم و از این درد سرهائی که سالیان دراز داشتیم خلاص شویم در يك چنین موقعی که بيك چنین احساساتی هست بنده منتظر بودم و میل داشتم که امروز حقیقه باشو و قوی و شادمانی فوق العاده این استفاده را تلقی کنیم .

(بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده هیچ میل ندارم که آقای شیخ الاسلام بفرمایند امریکائی ها را هم دیدیم آیا چه شده است و چه دیده اند ؟

ناچار مقصودتان اشاره بامتیاز معادن نطق شمال بکمپانی امریکائی و تمایل آن کمپانی بشرکت با کمپانی انگلیسی است .

اما کمپانی پول می خواهد شما نباید بطور کلی بفرمائید امریکائی ها را هم دیدیم بنده بیقین دارم و خودم شنیده ام و اینها هم می گویم که قطعاً اول کسی که از اقدام این کمپانی بدش آمده بشود دولت امریکا و ملت امریکا بوده آن کمپانی هم شاید تصور می کرد که ما حرفی نداریم ولی وقتی دید که ما حاضر نیستیم شاید از عقیده خودش برگشته باشد در این صورت ما نباید يك حرفهائی بزینم و بيك موارد خصوصی بلکه اخص را بیآوریم و شامل يك فضای کلی بکنیم بنده خیلی خوشوقت می بینم آقایان تقریباً عموماً با بنده موافقت و میل دارند در این قضیه ما بایک شادمانی این استخدام را تلقی کنیم و حقیقه روز ورود این متخصصین را باین مملکت روز سعادت جدیدی فرض کنیم و هم بيش وجدان خودمان از حیث خدمت بمملکت و برای حفظ قسمی که خورده ایم با خودمان عهد کنیم که باتمام قوای خودمان از آنها تقویت کنیم و بآنها همراهی کنیم و از هر مخالفتها و هر انتزیکهائی که منی بر اعتراض شخصی است انشاءالله جلوگیری کنیم .

رئیس - آقای حائری زاده در این باب پیشنهادی کرده اند ولی گمان نمی کنم در پیشنهاد ایشان بشود رأی گرفت چون ایشان پیشنهاد کرده اند بدمواد این شخص امریکائی باشد

حائری زاده - اجازه می فرمائید توضیح بدهم .

رئیس - هر چه توضیح بدهید و بر فرض رأی هم بدهید بدموادش امریکائی نمی شود مهمان بفرمائید

حائری زاده - اگر من این شخص را می شناختم این شرط را لازم نمی دانستم و مخالفت و موافقت خود را اظهار می کردم اما چون در مملکت امریکا برای زیاد

کردن اتباع خودشان قانونی دارند که هر کس چندوقت در آنجا اقامت کند جزء تبه امریکا محسوب می شود و در تمام حقوق با سایر اتباع امریکا مساوی است فرداممکن است بکنفری را که مایل نداریم و ملبس بلباس امریکائی باشد بعضی از اشخاص باشد که از پنج سال قبل در امریکا اقامت کرده و امریکائی الاصل نباشد اینها بیاید و امور را درست بگیرد باین جهت بنده پیشنهاد کردم ابوینش امریکائی باشد زیرا آن وقت نظر سیاسی نسبت بمملکت ما ندارد و بشغل خودش سعی و وجهه است و بنده چون این شخص را نمی شناختم این پیشنهاد را کردم ولی اگر آقای رئیس الوزراء اطلاعاتی دارند بفرمایند بنده این پیشنهاد را پس می گیرم

رئیس الوزراء - فرمایشات آقای حائری زاده هم متافرمایشات آقای حاج میرزا رضی است و این یک عبارت رکبکی است زیرا دولت ایران يك نفر مستشار از دولت امریکا می خواهد و دولت امریکاهم بکنفر مستخدم امریکائی بدولت ایران معرفی میکنند در این صورت ذکر این مطالب لازم نیست آقای حاج میرزا مرتضی در موقعی که بر گرام دولت در مجلس مطرح بود و یکی از موادش جلب مستخدمین خارجی بودایشان باین اصل موافق بودند و تصویب کردند و حالا مخالفت می نمایند آنوقت شاهدان نصرت الدوله به بنده می فرمایند چه مدافعه نمی کنید من چه مدافعه بکنم؟ در محلی که اظهارات آقایان و کلابان زودی فراموش می شود بنده اهمیت نمی دهم که دفاع کنم آقای حاج مرزا مرتضی تقریباً در دو ماه قبل بر گرام دولت را تصدیق کردند که باید متخصصین ازدول غیرمجموار استفاده بشود و امروز می فرمایند نباید استفاده بشود برای اینکه ما اشخاص لایق و کافی زیاد داریم و محتاج ب جلب خارجیان نیستیم بنده تکذیب نمی کنم و نمی گویم اشخاص لایق نداریم لیکن عرض می کنم ما خودمان نمی گذاریم که متخصصین ماکار کتبه و خیلی آرزو دارم طوری بشود که در آتیه متخصصین لایق داشته باشیم که محتاج بمستشار خارجی نباشیم

رئیس - راجع به پیشنهاد آقای حائری زاده چون مربوط برای ما نیست نمی توانیم مذاکره کنیم

حائری زاده - تکلیف من چه چیز است در این موضوع موافقت بکنم یا مخالفت؟

رئیس - تکلیف جناب عالی معلوم است برای مایدر و مادر این شخص امریکائی نمی شود

حائری زاده - تکلیف من معلوم

نیست و اگر این شخص امریکائی الاصل نباشد من نمی توانم باورای می دهم و لابد باید مخالفت کنم

رئیس - ماده اول مجدداً قرائت می شود و رأی می گیریم

(ماده اول باتبدیل جمله) بشرایط ذیل (بجمله) مطابق مواد ذیل) باین ترتیب قرائت شد

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اختیار می دهد که دکتر میلیسیو تبعه امریکا را بسمت ریاست کل مالیه ایران برای مدت پنج سال مطابق مواد ذیل استخدام نماید

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب می کنند قیام بفرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - ابتداء استخدام از روز حرکت دکتر میلیسیو و واشنگتن محسوب می شود و پس از انقضاء سه سال دولت ایران ودکتر میلیسیو مختار خواهند بود که دو سال باقی را قبول یا فسخ نمایند

رئیس - در ماده دوم مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اقل نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب سه ماده سوم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده سوم - رئیس کل مالیه از بابت حقوق خدمت بانزده هزار دلار سالانه از دولت علیه دریافت خواهد کرد علاوه برای سال اول خانه و اثاثیه که کفایت مشارالیه را بنمایند از طرف دولت برای او تهیه خواهد شد و از سال دوم تبعه مهیر خواهد بود که برای مشارالیه تهیه خانه نموده و یا مبلغ سه هزار دلار بر حقوق مشارالیه بیفزاید

رئیس - کسی مخالف نیست؟

(گفتند خیر)

رئیس - رأی می گیریم بماده سوم آقایانی که ماده سوم را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - رئیس کل مالیه مسؤل وظائف خود تمام تعلیمات قانونی مشارالیه را اطاعت کند و در حدود صلاحیت مشارالیه است رئیس کل مالیه حق دارد نظریات خود را اشفاهاً

و کتباً بهیئت دولت اظهار نماید

رئیس - نسبت باین ماده ایرادی هست یا خیر؟

آقای دست غیب - (اجازه)

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده با اینکه باین لایحه مخالفم لیکن داخل در موضوع کلی نمی شوم با اینکه بعضی از آقایان در موقیع شور در مواد راجع بکلیات هم مذاکره می کنند ولی بنده عرض می کنم مستشاری مستخدمینی که میاورند باید طوری باشد که اختیاراتش کمتر و محدود باشد و اگر اختیارات او را محدود نکنیم می بینم پس از چندیکه آمد بمیل خود رفتار خواهد نمود برای اینکه دارای اختیارات معینی نیست وقتی يك لایحه راجع با استخدام مستشاری بمجلس می آید ما باید حرارت و شوق و ذوق و يك حالت عصبانی آنرا استقبال می کنیم بدرجه که دیگر نظری بمحدود نمودن اختیارات او نداریم ولی بمسأ دچار محظورات می شویم این است که بنده عرض می کنم باید اختیارات این مستشار بنظر وزیر مسؤل واگذار شود برای اینکه این ترتیب محدودیتش بیشتر است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالفند؟

آقا سید یعقوب - بنده يك سؤالی دارم

رئیس - بفرمایند

آقا سید یعقوب - مقصودم این است جواب آقای حاج میرزا مرتضی و آقای دست غیب و آقای شیخ الاسلام را بدهم همه آقایان تصدیق می فرمایند که باید اشخاص جاهل باشغاص عالم رجوع کنند پس ما هم که جاهل هستیم جلب مستشاران خارجی را در مملکت خود لازم می دانیم زیرا هر جاهلی بوسیله عالم باید عالم بشود اطلب العلم ولو بالصین این مطلب را هم آقایان باید بدانند که ما مخالف با اصلاحات نیستیم بملاوه پیشنهادی هم تقدیم مقام ریاست کرده ام و عرض می کنم رئیس کل مالیه مستخدم دولت است در این ماده نباید نوشته شود بدولت تعهد میکنند عقیده بنده این است نوشته شود رئیس کل مالیه مسؤل وزیر مالیه و باید در ابقای وظایف خود تمام تعلیمات قانونی مشارالیه را اطاعت کند مستخدم مسؤل است دیگر تعهد می کند لازم نیست ...

رئیس - سئوالتان را بفرمایند

آقا سید یعقوب - سئوال من این لفظ تعهد بود که باید عوض (تعهد می کند) نوشته شود باید در ایفای وظائف خود

رئیس - اینکه مخالفت است

آقا سید یعقوب - خیر با ماده

موافقم ولی تعهد معنی ندارد از عبارت آخر ماده معلوم می شود که در زمان حدوث اختلاف بین رئیس مالیه و وزیر مالیه محکمه که باید این مسئله را حل نماید و فیصله بدهد هیئت دولت است اما دیگر ذکر نمی کرده است که هیئت دولت چگونه رسیدگی می کند وزیر مالیه را مقدم خواهد داشت یا رئیس مالیه را

رئیس - آقای آقا سید یعقوب هم از آن رندیهائی که آقای نصره الدوله اشاره نمودند فرمودند

طباطبائی - مخبر کمیسیون قوانین مالیه کلمه تعهد یا باید بمعنی بنده هیچ تفاوت ندارد آن معنائی که در تعهدات در لفظ باید هم هست ولی چون این شخص مستخدم خارجی است و در مقابل تعهداتی قبول خدمت می نماید لفظ تعهد نوشته شده است اما در مسئله ثانی فرمودند هیئت دولت چه طور رسیدگی می کند عرض میکنم نمیتوان قبل از وقت تعیین نمود هیئت دولت نسبت بقضایائی که پیش می آید چه طور حکم بکند البته در موقعی که قضیه مطرح می شود دولت رسیدگی نموده و هر طور صلاح میداند حل مینماید اینها یک چیزی نیست که مهم باشد و لازم باشد آنقدر وقت مجلس را صرف آن بکنم

رئیس - در ماده چهارم مذاکرات کافی است یا خیر؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - پیشنهادی از طرف آقای معتمد السلطنه رسیده قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در آخر ماده چهارم قبل از عبارت (اظهار نماید) جمله (و مجلس شورای ملی) اضافه شود معتمد السلطنه

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - هر گاه اختلافی بین وزیر مالیه و رئیس کل مالیه حاصل شود مطابق این پیشنهاد مکلف است سوادای هم از آن راپورت بمجلس شورای ملی بدهد

مخبر - کمیسیون بودجه - این اظهار آقای معتمد السلطنه قابل قبول نیست زیرا بموجب این پیشنهاد ایشان تفکیک بین قوه مجریه و قوه مقننه را قائل نیستند در صورتیکه قسمتهای ادارای باید مستقیماً بدولت رجوع نمود ولی مجلس هم در موقیع نظارت خودش را خواهد کرد

رئیس - رأی می گیریم بقبول توجه بودن این پیشنهاد آقای معتمد السلطنه آقایانی که قابل توجه می دانند قیام بفرمایند

(کسی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی می گیریم بماده چهارم اشخاصی که ماده

پس از عقد کتبرات با متخصصین دیگر که براه نمائی و مشورت او استخدام خواهند شد سر بیا روانه ایران شوند اکنون قبل از اینکه راجع با استخدام سایر متخصصین مالیه پیشنهادی تقدیم نمایم لازم است بدو شرایطی را که بین دولت حاضر و دکتر میلیسیو موافقت حاصل شده است باطلاع مجلس شورای ملی رسانیده با اجازه و تصویب مجلس کتبرات مشارالیه منعقد و سپس مواد کتبرات سایر مستخدمین را بمجلس شورای ملی تقدیم می نمایم نظر باینکه لزوم سرعت اصلاحات مالیه تسریع عقد کتبرات مشارالیه و تا کید در سرعت اعزام او را ایجاب می نماید اینک شرایط استخدام مشارالیه را در ضمن بانزده ماده ذیل پیشنهاد و تصویب آنرا بفوریت تقاضا دارم تا هر چه زودتر سایر متخصصین نیز استخدام و باسرع وسایل روانه ایران شوند

رئیس - مواد کتبرات طبع و توزیع می شود و آقایان مطلع خواهند شد چنانچه عرض کردم این لایحه مراجعه می شود بکمیسیون خارجه

و کمیسیون بودجه - جلسه آتیه پس فردا پنج شنبه سه و نیم بظهر مانده است موضوع مذاکرات مسئله شهریه ها خواهد بود

آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده گمان می کنم لایحه را که آن آقای رئیس الوزراء پیشنهاد فرمودند برای جلسه پس فردا ممکن است حاضر شود چون کمیسیون خارجه عصری منعقد است و کمیسیون بودجه هم ممکن است فردا صبح منعقد شود بنا بر این اگر آقایان موافق باشند ممکن است در صورتیکه راپورت کمیسیون ها حاضر باشد لایحه مستشار ها هم جزو دستور باشد

رئیس - مخالفی نیست (بعضی گفتند خیر)

رئیس - هم لایحه مستشار ها و هم مسئله شهریه جزو دستور پس فردا خواهد بود

(مجلس بکریع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

جلسه یکصد و نوزدهم صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه دوم ذیحجه ۱۳۴۰ مطابق چهارم اسد ۱۳۴۰

مجلس تقریباً ۳ ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید (صورت مجلس یوم ۳ شنبه دوم اسد را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - گویا نسبت بصورت مجلس ملاحظاتی نباشد؟

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - ابتداء استخدام از روز حرکت دکتر میلیسیو و واشنگتن محسوب می شود و پس از انقضاء سه سال دولت ایران ودکتر میلیسیو مختار خواهند بود که دو سال باقی را قبول یا فسخ نمایند

رئیس - در ماده دوم مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - ابتداء استخدام از روز حرکت دکتر میلیسیو و واشنگتن محسوب می شود و پس از انقضاء سه سال دولت ایران ودکتر میلیسیو مختار خواهند بود که دو سال باقی را قبول یا فسخ نمایند

رئیس - در ماده دوم مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اقل نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب سه ماده سوم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده سوم - رئیس کل مالیه از بابت حقوق خدمت بانزده هزار دلار سالانه از دولت علیه دریافت خواهد کرد علاوه برای سال اول خانه و اثاثیه که کفایت مشارالیه را بنمایند از طرف دولت برای او تهیه خواهد شد و از سال دوم تبعه مهیر خواهد بود که برای مشارالیه تهیه خانه نموده و یا مبلغ سه هزار دلار بر حقوق مشارالیه بیفزاید

رئیس - کسی مخالف نیست؟

(گفتند خیر)

رئیس - رأی می گیریم بماده سوم آقایانی که ماده سوم را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - رئیس کل مالیه مسؤل وظائف خود تمام تعلیمات قانونی مشارالیه را اطاعت کند و در حدود صلاحیت مشارالیه است رئیس کل مالیه حق دارد نظریات خود را اشفاهاً

و کتباً بهیئت دولت اظهار نماید

رئیس - نسبت باین ماده ایرادی هست یا خیر؟

آقای دست غیب - (اجازه)

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده با اینکه باین لایحه مخالفم لیکن داخل در موضوع کلی نمی شوم با اینکه بعضی از آقایان در موقیع شور در مواد راجع بکلیات هم مذاکره می کنند ولی بنده عرض می کنم مستشاری مستخدمینی که میاورند باید طوری باشد که اختیاراتش کمتر و محدود باشد و اگر اختیارات او را محدود نکنیم می بینم پس از چندیکه آمد بمیل خود رفتار خواهد نمود برای اینکه دارای اختیارات معینی نیست وقتی يك لایحه راجع با استخدام مستشاری بمجلس می آید ما باید حرارت و شوق و ذوق و يك حالت عصبانی آنرا استقبال می کنیم بدرجه که دیگر نظری بمحدود نمودن اختیارات او نداریم ولی بمسأ دچار محظورات می شویم این است که بنده عرض می کنم باید اختیارات این مستشار بنظر وزیر مسؤل واگذار شود برای اینکه این ترتیب محدودیتش بیشتر است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالفند؟

آقا سید یعقوب - بنده يك سؤالی دارم

رئیس - بفرمایند

آقا سید یعقوب - مقصودم این است جواب آقای حاج میرزا مرتضی و آقای دست غیب و آقای شیخ الاسلام را بدهم همه آقایان تصدیق می فرمایند که باید اشخاص جاهل باشغاص عالم رجوع کنند پس ما هم که جاهل هستیم جلب مستشاران خارجی را در مملکت خود لازم می دانیم زیرا هر جاهلی بوسیله عالم باید عالم بشود اطلب العلم ولو بالصین این مطلب را هم آقایان باید بدانند که ما مخالف با اصلاحات نیستیم بملاوه پیشنهادی هم تقدیم مقام ریاست کرده ام و عرض می کنم رئیس کل مالیه مستخدم دولت است در این ماده نباید نوشته شود بدولت تعهد میکنند عقیده بنده این است نوشته شود رئیس کل مالیه مسؤل وزیر مالیه و باید در ابقای وظایف خود تمام تعلیمات قانونی مشارالیه را اطاعت کند مستخدم مسؤل است دیگر تعهد می کند لازم نیست ...

رئیس - سئوالتان را بفرمایند

آقا سید یعقوب - سئوال من این لفظ تعهد بود که باید عوض (تعهد می کند) نوشته شود باید در ایفای وظائف خود

رئیس - اینکه مخالفت است

آقا سید یعقوب - خیر با ماده

موافقم ولی تعهد معنی ندارد از عبارت آخر ماده معلوم می شود که در زمان حدوث اختلاف بین رئیس مالیه و وزیر مالیه محکمه که باید این مسئله را حل نماید و فیصله بدهد هیئت دولت است اما دیگر ذکر نمی کرده است که هیئت دولت چگونه رسیدگی می کند وزیر مالیه را مقدم خواهد داشت یا رئیس مالیه را

رئیس - آقای آقا سید یعقوب هم از آن رندیهائی که آقای نصره الدوله اشاره نمودند فرمودند

طباطبائی - مخبر کمیسیون قوانین مالیه کلمه تعهد یا باید بمعنی بنده هیچ تفاوت ندارد آن معنائی که در تعهدات در لفظ باید هم هست ولی چون این شخص مستخدم خارجی است و در مقابل تعهداتی قبول خدمت می نماید لفظ تعهد نوشته شده است اما در مسئله ثانی فرمودند هیئت دولت چه طور رسیدگی می کند عرض میکنم نمیتوان قبل از وقت تعیین نمود هیئت دولت نسبت بقضایائی که پیش می آید چه طور حکم بکند البته در موقعی که قضیه مطرح می شود دولت رسیدگی نموده و هر طور صلاح میداند حل مینماید اینها یک چیزی نیست که مهم باشد و لازم باشد آنقدر وقت مجلس را صرف آن بکنم

رئیس - در ماده چهارم مذاکرات کافی است یا خیر؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - پیشنهادی از طرف آقای معتمد السلطنه رسیده قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در آخر ماده چهارم قبل از عبارت (اظهار نماید) جمله (و مجلس شورای ملی) اضافه شود معتمد السلطنه

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - هر گاه اختلافی بین وزیر مالیه و رئیس کل مالیه حاصل شود مطابق این پیشنهاد مکلف است سوادای هم از آن راپورت بمجلس شورای ملی بدهد

مخبر - کمیسیون بودجه - این اظهار آقای معتمد السلطنه قابل قبول نیست زیرا بموجب این پیشنهاد ایشان تفکیک بین قوه مجریه و قوه مقننه را قائل نیستند در صورتیکه قسمتهای ادارای باید مستقیماً بدولت رجوع نمود ولی مجلس هم در موقیع نظارت خودش را خواهد کرد

رئیس - رأی می گیریم بقبول توجه بودن این پیشنهاد آقای معتمد السلطنه آقایانی که قابل توجه می دانند قیام بفرمایند

(کسی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی می گیریم بماده چهارم اشخاصی که ماده

نیست و اگر این شخص امریکائی الاصل نباشد من نمی توانم باورای می دهم و لابد باید مخالفت کنم

رئیس - ماده اول مجدداً قرائت می شود و رأی می گیریم

(ماده اول باتبدیل جمله) بشرایط ذیل (بجمله) مطابق مواد ذیل) باین ترتیب قرائت شد

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اختیار می دهد که دکتر میلیسیو تبعه امریکا را بسمت ریاست کل مالیه ایران برای مدت پنج سال مطابق مواد ذیل استخدام نماید

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب می کنند قیام بفرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - ابتداء استخدام از روز حرکت دکتر میلیسیو و واشنگتن محسوب می شود و پس از انقضاء سه سال دولت ایران ودکتر میلیسیو مختار خواهند بود که دو سال باقی را قبول یا فسخ نمایند

رئیس - در ماده دوم مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اقل نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب سه ماده سوم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده سوم - رئیس کل مالیه از بابت حقوق خدمت بانزده هزار دلار سالانه از دولت علیه دریافت خواهد کرد علاوه برای سال اول خانه و اثاثیه که کفایت مشارالیه را بنمایند از طرف دولت برای او تهیه خواهد شد و از سال دوم تبعه مهیر خواهد بود که برای مشارالیه تهیه خانه نموده و یا مبلغ سه هزار دلار بر حقوق مشارالیه بیفزاید

رئیس - کسی مخالف نیست؟

(گفتند خیر)

رئیس - رأی می گیریم بماده سوم آقایانی که ماده سوم را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - رئیس کل مالیه مسؤل وظائف خود تمام تعلیمات قانونی مشارالیه را اطاعت کند و در حدود صلاحیت مشارالیه است رئیس کل مالیه حق دارد نظریات خود را اشفاهاً

و کتباً بهیئت دولت اظهار نماید

رئیس - نسبت باین ماده ایرادی هست یا خیر؟

آقای دست غیب - (اجازه)

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده با اینکه باین لایحه مخالفم لیکن داخل در موضوع کلی نمی شوم با اینکه بعضی از آقایان در موقیع شور در مواد راجع بکلیات هم مذاکره می کنند ولی بنده عرض می کنم مستشاری مستخدمینی که میاورند باید طوری باشد که اختیاراتش کمتر و محدود باشد و اگر اختیارات او را محدود نکنیم می بینم پس از چندیکه آمد بمیل خود رفتار خواهد نمود برای اینکه دارای اختیارات معینی نیست وقتی يك لایحه راجع با استخدام مستشاری بمجلس می آید ما باید حرارت و شوق و ذوق و يك حالت عصبانی آنرا استقبال می کنیم بدرجه که دیگر نظری بمحدود نمودن اختیارات او نداریم ولی بمسأ دچار محظورات می شویم این است که بنده عرض می کنم باید اختیارات این مستشار بنظر وزیر مسؤل واگذار شود برای اینکه این ترتیب محدودیتش بیشتر است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالفند؟

آقا سید یعقوب - بنده يك سؤالی دارم

رئیس - بفرمایند

آقا سید یعقوب - مقصودم این است جواب آقای حاج میرزا مرتضی و آقای دست غیب و آقای شیخ الاسلام را بدهم همه آقایان تصدیق می فرمایند که باید اشخاص جاهل باشغاص عالم رجوع کنند پس ما هم که جاهل هستیم جلب مستشاران خارجی را در مملکت خود لازم می دانیم زیرا هر جاهلی بوسیله عالم باید عالم بشود اطلب العلم ولو بالصین این مطلب را هم آقایان باید بدانند که ما مخالف با اصلاحات نیستیم بملاوه پیشنهادی هم تقدیم مقام ریاست کرده ام و عرض می کنم رئیس کل مالیه مستخدم دولت است در این ماده نباید نوشته شود بدولت تعهد میکنند عقیده بنده این است نوشته شود رئیس کل مالیه مسؤل وزیر مالیه و باید در ابقای وظایف خود تمام تعلیمات قانونی مشارالیه را اطاعت کند مستخدم مسؤل است دیگر تعهد می کند لازم نیست ...

رئیس - سئوالتان را بفرمایند

آقا سید یعقوب - سئوال من این لفظ تعهد بود که باید عوض (تعهد می کند) نوشته شود باید در ایفای وظائف خود

رئیس - اینکه مخالفت است

آقا سید یعقوب - خیر با ماده